

GAZDASÁGI LAPOK

Alapította KORIZMOS LÁSZLO
1849-ben.

MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

VEZÉRELV:
Mozunk mezőgazdaságunkba
helyes arányokat.

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK:

Egész évre . . . . . 20 kor.
Fél évre . . . . . 10 "
Negyed évre . . . . . 5 "

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., József-utcza 15. sz.

Az „Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapok” ingyen mellékletével.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez, az előfizetési és hirdetési pénzek a kiadóhivatalhoz ösztöndíjak.

HIRDETÉSEKET

a lap kiadóhivatala vess fel.
Árjegyzék ingyen és bérmentve.
Hirdetési mellékletek jutányos árban fogad-
tatnak el.

Az e lapokban foglalt ozlkkekért minden utánnomási jog
fentartva.

KÉZIRATOKAT A SZERKESZTŐSÉG NEM AD VISSZA

TELEFON: József 40—66.

TARTALOM.

	Lap
Szemle. ix. — — — — —	663
Kormányfeladatok az árvizsújtott Erdélyben. — Erdélyi Imre	663
A dry-farming. — Rothmeyer Imre	664
A mézshomokkő-légia és gyártása. — Klaszok Ödön	665
Az üszög. — Dr. Rapaics Raymund	666
Kérdések és feleletek	667
Kérdések: Váltóalírás. B. P. — Kátránylemeztető- zet kezelése. Z. L. — Foltos vöröshere. M. T. — Tra- mini szőlő metszése. Dr. H. G.	
Feleletek: Trágya-felhasználása. Schrecker János. — Végh Kálmán Mátyás. — Zab és styriai lóhere ete- lése. Végh Kálmán Mátyás. — Szücs János. — Vadgesz- tenye használata. Szücs János	
Aprók	668
Hírek	669

SZEMLE.

(Az időjárás. — A gazdasági helyzet. — A világ
gabonatermése. — A hatóságok és a husárok.)

Midőn a mult hét végén lapjaink már a nyomdaprésben valának, a hirdetett meleget alaposan megbolygatta már csak a változatosság kedvéért néhány alapos zivatar, mely egyes vidékeknek ártott. Bars- és Hontban valóságos Csataldzsai ütközet folyt a levegőben. Persze ismét alapos lehülés. Oly annyira, hogy még Budapesten is kikerültek a »Téli kabát Bank«-ból a jó magyarsággal elnevezett »Átmeneti kabátok«, a melyek, hogy Budaynak öröme teljék a magyarságban, még az »Überzieher«-t is melegtartásban felülmulják. Mennyi örömük van a gazdáknak most tengerijükben és szállóikban. Igaz, hogy utóbbiakban sok helyütt a rosszindulatu rothadást, valami nemes rothadás váltja fel. Meteor szerint e hó utolsó hete meleg és enyhe lesz. Vederemo!

Hogy milyen a termés? E felől csak az mondhat véleményt, a ki nem lévén a gabonakereskedőnél ravaszabb, bejutott az anstandolások labirintusába. A mikor a minőség kritikán alóli és a mennyiség sem kielégítő, sőt mi több, az utolsó 10 esztendő átlagát sem üti meg, akkor mi történik a tőzsdén? Hetenkint ca 30 filléres áresések vannak, a malmok pedig tarifális kedvezmények panamáit után áhítóznak, dikciózniak, küldöttségeznek, a gazdák érdekeiknek fittyet hányanak, csakhogy becses bögyük megteljen. Hjah! milyen nagyok a malom-directorok és oly nagyoknak képzelik magukat, akár bizonyos tanácsosok De hogy a gazda éveken át tengődik, különösen pedig olyanon,

mint az idej inségesen, az mind csak bliktri számba megyen. Erdélyben inséges akció készül, csak el ne késsék vele a kormányzat, a kivándorlás a hajós társaságok ügynökei révén óriás mérveket ölt, a szerb szomszédok csalogatják a mi határainkon belül élő testvéreiket, a napszám drágul, a marhának nincs ára, szóval épületes a helyzet, olyan a milyen már volt ugyan, de nem ennyire élénken kiszinezett. Kormányzatunk új tőzsdéjavaslatlall állandó elő az őszszel, de hogy az lesz e elég szigorú, hogy a visszaéléseket megszüntesse, aligha hihető.

Nagyszerű! Mig minálunk a baisse-ben folyik a spekuláció, addig másfelé a gabonaárak jól tartottak vagy mennek felfelé. A termelés világ-helyzete ez: A buza sulyban sehol sem megfelelő, úgy hogy már csak marhatakarányozásra tartják alkalmasnak, az árpa színe mindenféle kifogásoltatik, a zab alig piaczképes. Amerika buzakészletéből alig ad le valamit, állítólag a tengeri miatt, mely egy rendes termésnek alig 10%-át teszi ki, de meg a La Plata termésre is pályázik! Oroszország sem dúslakodik jó buza-minőségben, a Déloroszországi minden kritikán alóli, a rozs- és árpahozatalok is tartózkodás jegyében állanak, de az orosz kormányt dicsérnünk is kell, hogy gabonarakár és előlegező intézményével nem is teszi ki a termelést a gabonakereskedelem és főleg a német kereskedelem uzsoráskodásának. Anglia a helyzet bizonytalansága miatt tartózkodik nagyobb vásárlásoktól, Franciaország pedig behozatalra lesz az idén utalva, mert termése 10%-al kisebb még a tudvalevő nem jó tavalyinál. És ilyen viszonyok közepette Magyarországon az árak nyomottak. Ennek okozói csak a gazdák védtelensége az államhatalom részéről, a pénztelenség és roszakarat a kereskedelem részéről. A hét végén megzendültek Albániában az ágyuk és beállott némi javulás a mi tőzsdénken is, főleg zabban.

Érdekes jelenség az, hogy egyes vidéki városokban sztrájkba léptek a mészárosok, mert nem akarták a husárokat leszállítani, holott a hatóságoknak ármegállapító és ellenőrző jogaik vannak. Lett ebből pazar veszekedés, mire végre is beadták a derekukat a derék mészárosok és hentesek. Így Kecskemét, Zólyom, Makó és Brassó intézkedtek az iránt, hogy a jelenlegi nyomott élómarha- és sertésáraknak megfelelő olcsóbb hushoz jusson a fogyasztó. Hogy a husiparosoknak ez nem tetszik, az természetes, mert az elv az olcsó élójószágárák mellett fentartani a magas husárákat, ha pedig az éló jószág árai emelkednek, emeltesse-nek ismét a husárok. Véghetetlenül örülünk kell, hogy közeledünk a normálisabb hus-

árakhoz, csak nagyon is szükséges lenne, ha hatóságok és városi hatóságok mindenfelé széles ez országban az említett városok példáját követnék. Mert hát a megrendszabályozás nagyon is helyén van.

Kormányfeladatok az árvizsújtott Erdélyben.

Irta: Erdélyi Imre.

Az országnak talán egyik vidéke sem szenvedett az idén annyit az időjárás szeszélyétől, mint Erdély, hol az árvizsújtott részeken az a kevés mezőgazdasági termés is, a mi megmaradt, rothad és penészedik. Hol nincs ára az állatnak s hol a munkaalkalom teljes hiánya miatt a lakosság legnagyobb része már is nyomorral küzdöklik. Gazdatársadalmi szervezeteink közül a »Szolnokdobokavármegyei Gazdasági Egyesület« kiváló ügybuzgalommal és odaadással karolta fel az elemi károk által annyira sujtott megyebeli népesség sorsának javítását. S midőn szerény anyagi eszközeihez mérten már eddig is mindent megtett a szenvedett kár elviselhetőbbé tételére, most a földmivelésügyi kormányhoz fordult segítségért.

Mivel a segítés által a megjelölt módjainak helyes keresztülvitele, az ország — különösen Erdély — egyéb részein is eredményesen alkalmazható volna, közérdeket képez a szolnokdobokamegyei gazdák javaslatainak nagy nyilvánosság előtti föltárása.

Nemcsak Szolnokdobokában, de az ország többi kárt szenvedett megyéjében is a legfőbb veszedelem a termés pusztulása mellett a munkaalkalmak teljes hiányában rejlik. Ezen segíteni elsőrangú kötelesség. Az árviz által okozott utrongalásokat a legnagyobb gondal helyre kell állítani. Számptalan község Erdélyben csak gyöngé, esős őszszel, kizárólag jármos szekereken járható községi viczinális utakkal van a központokhoz csatolva. *Czélyszerű volna, ha a kormány az elhanyagolt viczinális utakat még ez év őszén állami kiépítés alá venné.* Nyitasson közelükben megfelelő kőbányákat, hogy mikor téli fagy idején az utépi-tés fennakad, ezekben kötörés és fuvarozás rendjén keresethez, munkaalkalomhoz jusson a nép.

Másik javaslata a szolnokdobokavármegyei egyesületnek szoros összefüggésben van a mostani veszedelmes árvizekkel és azok megakadályozására igen hatásos intézkedés lenne. Szolnokdoboka vármegye területén pl. az 1895-iki összeírás szerint 25.356 katasztrális hold földadó alá nem eső kopár terület van, melyekbe nincsenek beleszámítva a közlegelő és közbirtokossági erdőként szereplő s azóta kiirtott terméketlen területek. Utasítani kellene

GABONA

megbízható, legelőnyösebb értékesítése a

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETREZETE

utján (BUDAPEST, V., ALKOTMÁNY-UTCZA 29.) történhetik.

Ne téveszszük össze hasonló nevű vállalatokkal.

az állami erdőhivatalokat, hogy egyes veszé-lyveztetett völgyekben haladéktalanul fog-
janak hozzá azoknak a területeknek be-
fásításához, melyek közlegelővel ellátott
községek határában fekszenek.

Ezek a fásítási munkálatok amugy is minden
évben államköltségen történnek s az idén csupán
arról lenne szó, hogy ez év őszén és tavaszán
az eddiginek tíz-huszsorosára lenne feleme-
lendő a befásítandó területek nagysága. Előnye
ezeknek a munkálatoknak, hogy előkészítésük
keves időt vesz igénybe, a facsemetétet hozzá,
akár az egész országból az erdélyi részek ves-
zélyeztetett pontjaira lehetne rendelni; munka-
alkalmat, kereseti módot nyújtanának egész a
fagyok beálltáig és kora tavasszal azonnal s
kellő szigorú őrzés és gondozás mellett a most
befektetett tőkét busásan kamatoztatnák az
államnak és lakosságának egyaránt.

Hasonló nagyjelentőségű, de már kisebb kör-
zetekben érvényesülő jótékony hatása lenne, ha
a miniszterium szintén államköltségen na-
gyobb legelőjavítási munkák keresztül-
vitelét rendelné el. Hisz ezeknek is számtalan
mozzanata van, mely hó nélküli télen és kora
tavasszal elvégezhető. Így pl. a bozótirtások,
vizmosások megkötése gátakkal, köösszeszedés,
planírozás stb.

Időszerűvé teszi a nagy munkahiány éppen
Marostordában a régóta vajudó törvényhozási-
lag is engedélyezett Nagybánya—Láposvölgyi
vasut építési munkálatainak megkezdését, mely
szintén sok embernek adna munkát. A vasut
engedményeseit a kereskedelmi miniszterium-
nak fel kellene hívnia a munkálatok megke-
zdésére s ha a késedelem oka tökehiány lenne
az államtól, rendes kamatra, kölcsönt kellene
kapniok.

Igen jó hatással lenne, ha az ország más
vidékein levő nagyobb munkaalkalmakra a la-
kosság figyelmét állandóan felhívna, bár ezen a
téren kevés eredmény várható, mert Erdélyben
minden szegény ember, ha 1—2 holdon is, de
ugy-ahogy gazdálkodik s kivéve az Amerikába
vándorlást, nem szívesen hagyja el faluját.

A munkaalkalmak megteremtése és kereset-
források megnyitásának betetőzése lenne a ki-
rendeltségi kukoriczárusítás. Ha a munka-
alkalmakat oly módon tudjuk szaporítani, hogy
mindenki tisztességes keresethez juthat, akkor
nem ingyenes, nem is kedvezményes, csak be-
szerzési áron, hatósági raktárakból árusított,
mindig elegendő mennyiségű, több ezer vaggon
kifogástalan kukoriczára lesz szükség.

Kiegészítené a mozgalmat az őszi és ta-
vaszi vetőmagvak beszerzése és árusítása.
Itt azonban a múlt évi szokástól annyiban el-
térésnek kell lennie, hogy ne csak a kisgazdák,
de a birtokosok is hozzájuthassanak az állami-
lag beszerzett élelmi kukoriczához olyan mér-
tékben, hogy abból legalább cselédek konven-
ciós gabonáját ki tudják elégíteni és a vető-
magvakból birtokuk arányában részesedjenek.
Hiszen őket jobban sujtotta az év minden csa-
pása, mint a kisgazdákat és a mi kevés még
irmagnak megmaradt közülök, az is az uzsora
és váltóhitelek ezer pókszálaival körülveve ver-
gődik s várja közelgő pusztulását.

Ennél a pontnál akaratlanul is hosszasan
kell időzni, bár köztudomásu, hogy minden se-
gélyezés, legelső sorban a legszegényebb nép-
rétegek segélyezését kell hogy czélozza, nem
lehet elhaladni részvét nélkül a birtokosság
sorsa mellett sem, mert ki marad meg Erdély-
ben irányítónak, vezetőnek, munkaadónak, ma-
gyarnak, ha őket áldozatul dobjuk az idő mos-
tohasága és az üzleti parcellázás járványának.
Szomorú statisztikaként ajánlja a »Szolnok-
dobokavarmegyei Gazdasági Egyesület« a kor-
mány figyelmébe az alig három éve működő
»Magyar Földhitelintézetek Országos Szövet-

ség«-nek Erdélyt illető kimutatásait. A szolnok-
dobokai középbirtokoknak pl. közel 50%-a volt
ez alatt a rövid idő alatt a banknak vételre
felajánlva. Nem a könnyelműek, a saját hibá-
jukból bukottak támogatása érdemel figyelmet.
Ezekkel vesződni kár lenne az időért, pénzért
és fáradságért. A többiekről van szó s ha ezek-
nek jövőjét felkarolják, úgy a birtokosság
segélyezésének legczélravezetőbb módja
lenne, ha az állam megbízható vidéki pénz-
intézeteknél nagyobb összeget helyezne el
szigorú állami ellenőrzés mellett arra kö-
televén az illető bankokat, hogy abból
hosszulejáratu (10—15 éves) kölcsönöket
adjanak 4—5%-os kamat mellett kizárólag
birtokosoknak. Az ilyen felhalmozást nyert
vidéki bankok ellenőzése az altruista bankra
lenne ráruházható. Ezzel az intézkedéssel lehe-
tővé tétetnék a drága váltóhitelek konvertálása
s elviselhetőbbé válna a mai nyomasztó helyzet.
Az altruista bank közbelépte pedig biztosítékul
szolgálja a kölcsönök megfelelő kezelésére,
visszatérítésére.

Indokolt volna, ha a pénzügyminiszter az
elemi károk által sujtott megyékben a földadót
ez évben teljesen töröltetné, vagy legalább is
annak behajtását jövő évre halasztatná.

Tekintettel az itt-ott mutatkozó nagy takar-
mányhiányra a kereskedelmi miniszterium jól
ténne, ha a MÁV. vonalain az árvízsujtott
megyékbe irányuló takarmányszállítások-
at önköltségen eszközöltetné.

E pillanatnyi segélyezésnek betetőzése lenne
végül egy kitarással, állami segítséggel kereszt-
túlvitt vízszabályozás.

Nem lehet elfogadni ugyanis azt az érvelést,
hogy az erdélyrészi árvizek ellen nincs véde-
lem. Szomorú világot vetne a huszadi század
emberiségére az ebben való megnyugvás. Annyi
bizonyos, hogy a Tisza szabályozásánál alkalm-
mazott módok Erdélyben nem vezetnének ered-
ményre, de épp azért vannak szervezve a folyam-
és kulturmérnökségek, hogy más, beváló mód-
szereket tanulmányozzanak és alkalmazzanak.
Komoly tanulmány tárgyává kell tenni ezt a
kérdést, hiszen ha Barmegyében tudták szre-
bályozni a Garamot és hozzá tartozó hegyi pa-
takokat, mint a Szikinczét, Perczet és Podlu-
zsánkát, akkor miért ne lehetne a Szamost és
mellékvizeit szintén szabályozni. Különben is a
szóbanforgó vidékeken nem töltésekkel és védő-
gátakkal kell kezdődnie a szabályozásnak, ha-
nem a medrek mélyítésével. Szükséges egy
ideiglenes vizügyi kirendeltség útján intézkedni
a pillanatnyilag felmerülő patak- és folyam-
meder takarítások azonnali keresztülviteléről,
melylyel megint egy munkaalkalom keletkeznék.

Noha a bajok rendkívüliek és a segítség esz-
közei is ilyenek, az államhatalomnak még sem
szabad elzárkózni a mentőmunkálatok sürgős
megindítása elől. Itt már tenni kell valamit. A
tények követelődnek. S a kormánynak, mely
épp most tanácskozik az árvízjárok enyhítésé-
ről, a fenti javaslatokat életrevalóságuknál
fogva, a lehetőséghez képest figyelemre is kell
meltatnia.

A dry-farming.

Minneapolis, augusztus hó 18.

Irta: Rothmeyer Imre.

Az Egyesült-Államok Montana államából vis-
zataréva, itt találtam a Gazdasági Lapok augusz-
tus 3-iki számát, melyben Koppély Gézának a
dry-farmingról írott cikkét olvastam. Itt tartó-
zkodásom óta a dry-farminggal, vagy rossz ma-
gyarsággal mondva, a száraz gazdálkodással
sokat foglalkoztam s mondhatom, hogy annak
óriási jelentőségét a gazdasági életben csak
akkor lehet kellőképen méltányolni, ha az általa
elért eredményeket az ember a helyszínen látja.

Igaza van Koppélynek midőn cikkében panasz-
kodik arról, hogy otthon, Magyarországon, a hi-
vatalos és illetékes tényezők nem méltányolják
elégge egy földmivelő államokra nézve ily fon-
tos kérdést; egyesek kísérletei nem elegendők
és nem kielégítők a nagy nyilvánosság számára,
feltétlen hitelt érdemlő, részrehajlatlan kísérle-
tek eredménye lehet csak mérvadó oly kérdések
eldöntésénél, hol a kísérletek beválása esetén az
országnak úgy is sok bajjal küzdő gazdáin le-
hetne segíteni.

A dry-farmingot otthon sokféleképpen ma-
gyarazzák; alapelve a csapadék konzerválása, a
mély művelés, nagyon kevés csapadékkal bíró
vidékeken, a másod évi művelés, de e mellett a
pihenő évben az eke, fogas, borona, tárcsás bo-
rona, altalajporhanyító állandó használata segé-
lyével a földet oly mechanikai és fizikai erőbe
hozni, hogy az az évenkénti kevés csapadékot a
legjobban és leggazdaságosabban konzervál-
hassa.

Montana állam az Egyesült Államok északi
részén fekszik, csapadéka kevés. Ennek daczára
ma oly vidékein is, hol mesterséges öntözés nem
lehetséges, a dry-farmingelmelet szerinti gazdál-
kodás segélyével viruló, intenzív gazdaságokat
láttam, ott a hol 7—8 év előtt a végtelen lege-
lőkön az általánosan ismert cow-boyok jártak a
ménés és gulya után s ott ma motoros arató-
gépek dolgoznak. Mily hatalmas és életerős vál-
tozás, mint gazdasági, mint közgazdasági téren!
Az óriási, horizonttól-horizontig terjedő legelők
parcellázva vannak, a hol a farmerek czéltuda-
tos és eredményt produkáló gazdálkodást üznek,
ennek a nagy változásnak oka a dry-farming.

Ugy az Egyesült-Államok szövetségi kormá-
nya, mint az esőszegény vidékeken fekvő álla-
mok kormányai belátták és méltányolták a dry-
farming fontosságát, így Montana állam föld-
mivelési kormánya is, a mire alább rá fogok
térni.

A dry-farmingmódszer alkalmazásával meg-
van adva a mód, a 19 zollnál kevesebb évi csa-
padék mellett, az egy évi magas termésre, ha a
második, illetve a negyedik évben a föld pihen
és a pihenő évben a nedvességet konzerválja.
A jelzett módnak helyes és okszerű alkalmazá-
sával a földet oly kiváló erőbe hozhatjuk, hogy
a jó termés és magas hozam meglehetősen biz-
tosítva van. Az előbb elmondottakhoz Campbell
tanár azon feltételt köti, hogy a földet simán
művelve és laza állapotba hozva, meg kell adni
a módot a nedvesség gyors levezetésére, majd
annak elpárolgását meggátolva, a termés idején
a kapillaritást állítsuk helyre az altalaj és ter-
mőtalaj között.

Montana állam bocemani állami gazdasági
kísérleti állomása a dry-farmingmódszer szem-
léltető bemutatására és az ebből folyó kísérletek
végzésére 16 fiók kísérleti állomást állított fel az
állam különböző részein. Ezen kísérleti állomá-
sok gazdálkodása, utmutatása és kísérleteinek
eredménye ma az, hogy több százezer acre, ad-
dig legelőnek használt területen, ma már viruló
gazdaságok vannak, a hol mindenütt a dry-far-
mingelmelet szerint gazdálkodnak. Campbell ta-
nár elméletének második eredménye az, hogy
az Egyesült-Államok szövetségi kormánya elha-
tározta az államnak óriási kiterjedésű, esősze-
gény vidékeken fekvő földjeinek kiosztását ho-
mesteadnak (telep), 320 acerenként. Itt megjegy-
zem, hogy egy homestead törvényszerinti terü-
lete eddig 160 acre volt; a szövetségi kormány
abból az elvből indult ki, hogy az esőszegény
vidékeken a föld minden második évben ad ter-
mést, tehát azért ad mégegyszer annyit. E kér-
dés felett sok vitát hallottam, vannak, kik azt
állítják, hogy 320 acre sok egy farmernek, de
hát e kérdésben csak a jövő eredménye dönt-
het. A dry-farming alkalmazása az Egyesült-
Államok eső- és félesőszegény vidékein meg-

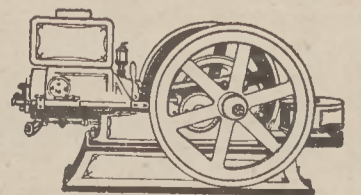
Általánosan elis-
mert tény, hogy

**kukoriczamorzsolók, répvágók, mal-
mok, takarmánykamrák meghajtására** legkitünőbbben válik
be az ered. amerikai

„WATERLOO” BENZINMOTOR

Egyedül kapható:

DÉNES B. Betéti Társaságnál, Budapest, V., Lipót-körut 15.

ÁRJEGYZÉK
INGYEN ES RÉRMENTVE.

fizethetetlen. Például Montana államnak több millió acre oly földje van, a mi mesterséges uton se látható el vízzel s ott a dry-farming-elmélet alkalmazásával szép eredményeket érnek el. Ez pedig óriási eredmény 6—7 esetleg 8 hónapig tartó szárazság mellett.

Montana állam esőszegény vidékein az évi csapadék az utolsó hat évben átlagosan 15 zoll volt, tehát a kísérleti állomások utmutatása és tanítása mellett elért eredmények és igen szép átlagok eléggé biztosítják a montanai gazdákat arra nézve, hogy az a jövőben is állandó lesz. Nézzük a 16 kísérleti állomás gazdálkodását és az általuk elért eredményeket, melyek miután hitelesek, tehát eléggé mérvadók is.

Mindegyik kísérleti állomás dry-farming kísérleti telepe 40 acre; az egyes kísérleti parcellák nagysága $\frac{1}{2}$, majd egy acre kiterjedésű volt. A buzafajták között a »Turkey-Red« adott legnagyobb hozamot. Az árpa adott 32 bushelt (1907-ben 58 bushelt), kukorica 32 bushelt, burgonya 105 bushelt, alfalfa (luczerna) 2, a cukorrépa pedig hét tonnát. A kísérletnek alávetett tavaszi buzafajták közül legjobban bevált a »Chirka«- és »Glyndon«-fajta, ezeknek átlagos hozama 20 bushel volt. A »Sirty day« zabfajta átlagos hozama 40 bushel volt, ez az elvetéstől számítva a teljes érésig 100 napot igényelt. A barlemi kísérleti állomás a »Svedish Select« zabfajtából az alig hihető 104 bushel acrekénti átlagot produkálta, igaz csak egy évben. Az elmondott adatok nagy értékét csak akkor tudjuk eléggé méltányolni, ha ezeket összehasonlítjuk Montana állam átlagos termésével. Megjegyzem, hogy sok helyen mesterséges vízművek vannak. Az átlagos termés búzából 27 bushel, árpából 30 bushel, zabból pedig 41 bushel volt. Ha pedig a dry-farming kísérleti állomások által produkált átlagot a jelzett évi országos termékkel hasonlítjuk össze, úgy az még előnyösebb, mert az Egyesült-Államok átlagos termésé búzából 15, árpából 30, zabból 29 bushel volt.

Be van bizonyítva, hogy a dry-farminggazdálkodás, a másodévi művelés mellett, a nagy hozam mellett más haszonnal is jár és pedig, hogy a föld a folytonos gépmunkával a gaztól teljesen megtisztul és kifogástalan erőbe jön. Ezek az előnyök biztosítják a jó termést. Ezen előnyök biztosítására, ha esőszegény vidéken gazdálkodunk, a kultúra alá vonandó területeket tavaszkor törjük fel és a feltört talajt megfelelő időközben gépekkel kultiváljuk, igaz, a kultiválás alá vont terület egy-egy évben nem ad jövedelmet, vagyis a munka és fáradság nem hozza meg gyümölcsét abban az évben, de meghozza a másodikban. A hol az évi csapadék elegendő, ott a nyári művelés alatt álló területekbe vethetünk kapásnövényt, pl. kukoriczát, borsót; itt a hogy láttam és hallottam, legmegfelelőbb a borsó.

Montanában a dry-farmingelmélet szigorú betartása mellett szép eredményeket érték el a korai bnrkonyával is, korai fajtákkal kísérleteztek, miután a fagy és a téli idő is korán áll be. Az utolsó évben a termés acreként 105 bushel volt. A tengeriművelés, dacára annak, hogy Montana az Egyesült-Államok kukoriczatermő vidékeinek övéen kívül esik, szintén bevált, az átlagos termés 32 bushel volt; ez pedig szép eredmény. Ugyancsak Montanában talákoztam a »Farm« gazdasági lap szerkesztőjével, ki, a kukoriczatermelésről beszélgetve, azt mondotta, hogy azt hibáztatja a magyar gazdánál, hogy a kukoriczát nem termesztik és nem becsülik eléggé, (két hónapot töltött tavaly Magyarországon és Ausztriában) s részben igaza is van, mert

a kukorica megfelelő és biztos középhozamu fajta vetése mellett biztos jövedelmet ad, ha pedig silagenak vetjük, úgy nagyhozamu és táperős takarmányt kapunk. Igaza van a yankeeknek, mert itt a többtermelés elvét meg is valószínűsítik, otthon, sajnos, csak — hangoztatják.

A dry-farminggazdálkodás mellett alkalmazott vetésforgókból nem szabad hiányoznia a luczernának, mert talán nincs is több takarmánynemű, a mi a munkát és fáradságot úgy meghálálja a nagy szárazságok mellett, mint a luczerna, de természetesen azt itt gondolják is.

A tavaszi buza vetésénél legmegfelelőbb vetőmagmennyiség acreként $1\frac{1}{4}$ bushel, az őszi búzánál 1 bushel. Az őszi búzának tavaszi ápolása igen kifizeti magát, példa rá Campbell tanár hazája Nebraska állam.

Az előbb elmondott adatok helyességét bizonyítja az is, hogy nem csak a kísérleti állomások, hanem egyes termelők is értek el szép eredményeket. Így például Oscar G. Gumprecht átlagos termése volt ugyanazon évben 40 bushel zab, 26 bushel árpa, J. Brass 31 bushel tengerit, 99 bushel burgonyát, 2·4 tonna luczernát produkált acreként. Igaz, ezek az urak, pedig európai fogalmak szerint gazdag emberek, főiskolát végeztek, munkaidőben megfogják az ekeszarvát. Midőn kérdeztem tőlük, miért teszik, azt válaszolták, hogy a helyett, hogy ott állnak és irányítják a munkát, inkább dolgoznak maguk is, legalább megtakarítják egy munkás bérért.

Végül közlöm a montanai állami kísérleti állomások hivatalos évi jelentésében közölt acrekénti tisztajövedelmet, és pedig:

őszi buza . . .	14·50	dollár
tavaszi buza . . .	6·82	»
zab (Sirty day) . . .	8·18	»
árpa	4·03	»
tengeri	14·43	»
burgonya	42·—	»
luczerna	12·15	»

Montana állam sok részén, hol mesterséges vízműveket létesíteni nem lehet, a dry-farming-elmélet alkalmazása mellett a farmerek 6—8% jövedelmet produkálnak ott, a hol azelőtt alig-alig kaptak 1— $1\frac{1}{2}$ %-ot s az se volt biztos, mert a ménes és gulyákban fellépő állatbetegségek megtizedelték néha-néha az állatállományt.

A fenti adatok bizonyítékul szolgálnak arra nézve, hogy esőszegény vidékeken, a hol a szárazság 6 hónapig, esetleg tovább is tart, lehet eredményesen és jövedelmezőleg gazdálkodni, ha megfelelő módon és eszközökkel történik az.

A mészhomokkő-tégla és gyártása.

Irta: *Klaszek Ödön.*

Uradalmaink legjobban jövedelmező ágai az iparvállalatok, melyek között a legnagyobb elterjedettségnek örvend a téglagyártás. A téglagyártást megtaláljuk a legtöbb uradalomban, mint a mezőgazdasági üzem keretén belül felállított téglagyárat, vagy csak a házi szükséglet fedezésére felállított téglagyártókat. Amde a technika fejlődésével karöltve építészettünk is rohamosan fejlődik. Így látjuk, hogy az eddigi építési módokat helyét újabb eljárások, újabb építőanyagok foglalják el, mint pl. a cement, a vasbeton, a *mészhomokkő-tégla*.

Ujabbban ezen egy új praktikusabb, gyorsabb téglagyártási mód, az eddigi égetés mellőzésével, gyorsított keményedési eljárás által készített mészhomokkő-tégla gyártási mód kezd elterjedni. A mikor közönséges homokból, kevés

mész hozzáadásával, a legjobb téglaféle állítható elő, mely téglát kivétel nélkül bármilyen célokra felhasználva nemcsak pótolja az eddigi szokásban levő égetett téglát, de azt minden körülmények között felül is mulja. Jó tulajdonságai mellett megemlítendő, tartóssága s magas nyomás elleni szilárdsága, fagyállósága. Előnyeinek még ezenkívül, hogy víz alatt használva állandóan keményedik, szép fehér márványszerű kinézése s külsejénél fogva, vakolás s meszelés nélkül is igen alkalmas burkolat, homlokzat építéshez. Annál inkább, mert mészálló festékek alkalmazásával bármilyen kívánt színben is előállítható. A mészhomokkő-tégla könnyen munkálható, vizet sokkal kevesebbet vesz fel mint az égetett téglát s az által, hogy azt hamar ki is bocsájtja, nagyon rövid idő alatt használható, egészséges, száraz, salétrommentes lakásokhoz jutunk. Habarcsot is kevesebbet igényel az építésnél, ugyanis egyenletes szabályos alakjánál s éles ép eleinél fogva nem hágy nagy hézagot s azonos anyag is a habarccsal, ennek kevesebb tömegébe fektetve is sokkal jobban köt mint a téglát. Legnagyobb nyomatekosságát azonban ezen kiváló tulajdonságai mellett az *olcsósága* adja meg, melynél fogva előállítási árával az *összes építőanyagok árát messze felülmulja*. Gyorsaságára jellemző, hogy az eddigi lassu égetési eljárással szemben 8—10 óra lefolyása alatt a puha nyers anyagból csengő téglát állíthatunk elő.

Némelyek a *cementtégla*kat előtérbe helyezik a mészhomokkő-téglának. Ez azonban csak olyan helyeken áll, hol a cementtégla jó árért lenne eladható, hol esetleg az építőtégla megfelelő jóságára nagy súlyt nem helyeznek, hol esetleg a helyi szükséglet nagyon csekély. Mert a cementtégla a mészhomokkő-téglához képest csak kis értékű építő anyagot képez, a cement drága volta, valamint a nagy munkabérek folytán és magas előállítási ára miatt, a mészhomokkő-téglával nem is versenyezhet. Végül, míg a mészhomokkő-tégla, a göznyomás alatti gyors megkeményedése folytán egy fél nap alatt már szállítható beépíthető, addig a cementtéglának hetekig kell feküdni, míg kellőképpen megkeményedik. A mészhomokkő-téglához felhasználható majdnem mindenütt található közönséges homok, míg a cementtéglához csakis durva szemcséjű kovászzerű homok használható.

A mészhomokkő-tégla gyártása indokolt különösen azokban a gazdaságokban s uradalomban, hol agyag hiányában drága lenne az agyagtégla előállítása, homokkal rendelkezik a gazdaság.

A *mészhomokkő-tégla* alkotó anyaga a már ős idők óta fogva habarcsnak használt *homok*, *mész* és *víz*, minden más anyag hozzáadása nélkül, ha ezek az itt szükségesek csekély követelményeknek megfelelnek. Anyagszükséglet a rendes $290 \times 140 \times 65$ mm méret szerinti 1000 db téglához 3 m³ homok, 200 kg, jól kiégett mész s mintegy 400 kg. víz.

A *homok* kemény, tiszta, szemcsés, morzsolható strukturájú legyen. Tisztaságáról a gazdák által imert iszapolási eljárással győződhetünk meg. Ugyanis egy, egyik végén zárt üveghengerbe homokot teszünk, vízzel jól összerázva leülepedni hagyjuk, miáltal a sulyosabb kvarc-szemek a fenéken leülepednek s felette rétegesen helyezkednek el a többi alkatrészek. Ha a víz sárgás, szürkés vagy piszkos lesz, úgy agyag vagy egyéb más alkatrészek vannak a homokban, vagyis a homok tisztátalan. Ha a homokban sok az agyag s nagyobb darabokban fordul elő, akkor át kell szitálni; ha azonban az agyag

CASE 40 HP. szántótraktor

nem gyorsjáratu automobil-motorral, hanem lassujáratu, tehát tartós fekvő motorral bir. Ennélfogva

olcsó motorbenzint és olcsó motorolajat

használ. A galántai bemutató legolcsóbb üzemű és leg-

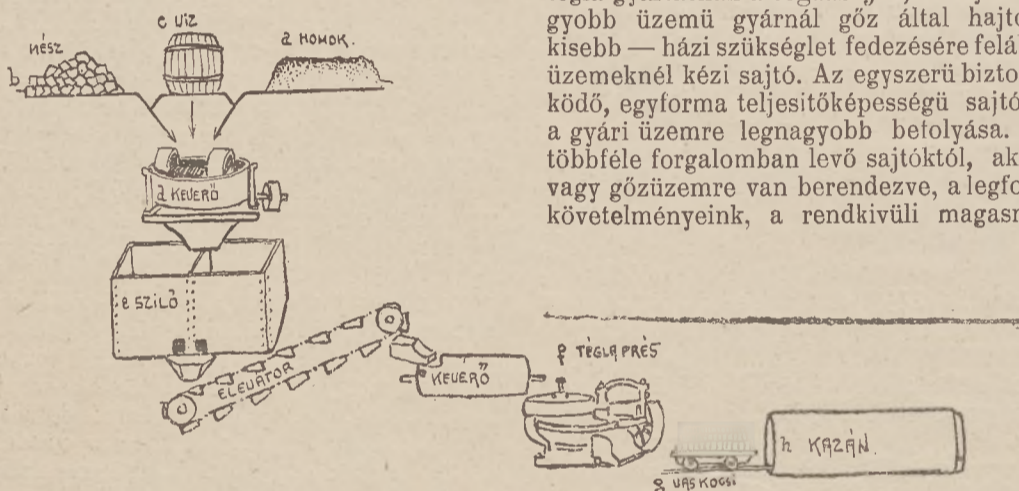
olcsóbb áru motorja volt.

Vezérképviselet: HAHN ARTHUR és TÁRSAI, BUDAPEST, VIII., Üllői-ut 52 G.

nem túlnagy mennyiségben van jelen, akkor az nagyobb jelentőséggel vagy hátránnyal nem bír. Vannak olyan kísérletképpen előállított próbátéglák, melyek jelentékeny agyagy felhasználásával készülnek, de melyek ennek dacára is tiszta és éles hangot adnak s mindenesetre jobb minőségűek mint a legtöbb égetett téglá. Legmegfelelőbb azonban a kemény homok. Kemény pedig a homok akkor, ha két ujjunk között dörzsölve érdes tapintatot és a homokot jellemző kellemetlen reczelő hangot ad. A kemény homok nagyítóval nézve, könnyen kivehető éleket, kristályos síkokat mutat, míg a lágy homok szemcséi inkább gömbölyű alakot mutatnak s így csak tapadási pontokkal és nem — mint a kemény homoknál — tapadási felületekkel bírnak. Apró mogyorónagyságig, kavicskák nem rontják a téglá minőségét, mert minél különbözőbb nagyságúak a szemcsék, annál intenzívebb a tapadás. Ha ezeknek a követelményeknek mind nem is felel meg a homok, azért még nem zárja ki a téglá jó sikerét, ha a többi követelmények teljesítve vannak.

A mész apróra törve, megdarálva kerül használatra. Fontos, hogy zsiros, tiszta, kövér mész legyen, az oltásnál minél nagyobb térfogatot vegyen fel. Ügyeljünk arra, hogy idegen anyagokat, mint pld. magnéziát ne tartalmazzon, mert a magnézia erősen befolyásolja az oltás gyors folyamatát. Káros a mészre, ha sokáig felhasználhatatlanul hever, mivel nedvszívó természeténél fogva a körleg nedvességét magába szívja és szétesik. Röviden: a mészhomokkötéglá gyártásánál ugyanazokra az anyagokra van szükségünk, mint a jó habarcs előállításánál.

96-ik ábra. Mészhomokkötéglá gyártás folyamata.

A mészhomokkötéglá előállítása a legegyszerűbb. Gyártása azon alapul, hogy a mész és homok megfelelő arányban lemérve, egy e célra épített keményítő kazánban 8 atmosféra (légköri) nyomásnak kitéve, néhány óra alatt kőkeményiségűvé válik.

Gyártása 1. számú ábrán feltüntetett módon a következőképpen megy végbe. A homok a), a mész b) és a víz c) erre szolgáló czélszerű szállító-készülékkel a keverőbe d) kerül, hol is egymással annyira össze lesznek keverve, hogy egyszerűen minden egyes homokszemcse mészburkolattal lesz bevonva. A mész és homok ezen alapos összekeverése egyik főfeltételét képezi annak, hogy kifogástalan gyártmányt kapjunk, mert a rosszul összekevert anyagban egyes oly részek is maradnak, melyekben a homokszemcsék nincsenek eléggé mésszel bevonva, ugyanarra, hogy ezáltal szilikátképződés nem állhat be, vagy pedig egyes helyen annyi mész kerül össze, hogy oldható kovasav, az egyes homokszemcséket a sok mész miatt nem képes össze-, illetve egymáshoz kötni. Az így jól összekevert anyag az ugynevezett tartályba, szilóba e) kerül, hol vagy 12 óráig hagyjuk állni. Hogy az üzem folytonos legyen — már nagyüzemi téglagyáraknál — a sziló két részre oszlik, hogy míg egyik részben az anyag áll, addig a másik részben az anyagot fennakadás nélkül még egyszer jó összekeverve, a körforgó préshez f) kerül, a mely azt a legegyszerűbb ép és éles

szelű téglákká sajtolja. Innen egy vagy két munkás, a téglákat levéve, szilárdan épített vas-kocsikra rakja g), melyeken mintegy 750 drb téglá fér el.

A mint egyik kocsit fel van rakva a már frissen sajtolt téglával, betoljuk azt a téglá megkeményítése czéljából egy keményítő kazánba h) s folytatjuk ezt az eljárást mindaddig, míg a keményítő kazán egészen megtelik.

A meszet kisebb üzemeknél szintén ezekben a keményítő kazánokban szoktuk megolteni. Ugyanis meszet az oltókádban elhelyezve, a téglával megrakott kocsik alá kapcsoljuk, s így egyszerre két eljárást végez a keményítőkazán; ha a téglakocsik alá elhelyezett oltókádba, a szükséges vizet megadjuk, a keményítőkazánt légmentesen elzárjuk s oly magasnyomású gőzt bocsájtunk bele, hogy annak hatása alatt a mész felbomlása, az oltásával egyidejűleg a téglá megkeményedik.

A frissen sajtolt téglá a keményítőkazánban a nyomás nagysága s erőssége szerint rövidebb vagy hosszabb ideig marad a gőznyomásnak kitéve, de 7—8 atmosféra nyomással 8—10 óra alatt a teljes megkövesülés s a mésznek elképzelhető legtekélyesebb felbomlása s oldása feltétlenül megtörténik.

Ezután a gőzbeömlést megszüntetjük, azonban még a kazánban megmaradt egy időközben téglával megtöltött másik kazánba vezetjük át. A midőn így a gőznyomás megszűnt a kazán felnyitásával kihozzuk belőle a már teljesen kész téglát, mely azonnal felhasználható, illetve szállítható.

Legfontosabb alkatrésze a mészhomokkötéglá gyártásnak a *téglasajtó*, mely lehet nagyobb üzemű gyárnál gőz által hajtott, vagy kisebb — házi szükséglet fedezésére felállított — üzemeknél kézi sajtó. Az egyszerű biztosan működő, egyforma teljesítőképességű sajtónak van a gyári üzemre legnagyobb befolyása. Azért a többféle forgalomban levő sajtóktól, akár kézi, vagy gőzüzemre van berendezve, a legfontosabb követelményeink, a rendkívüli magasnyomású

Természetes még az is, hogy az üzemet a gazda, a lehető legkisebb alakban is megkezdheti, sőt ez ajánlatos is, azonban bármikor a tetszésszerű nagyságban kibővítheti, megfelelő haszon esetén. Az üzemtelepet legegyszerűbb, csak a gépek befogadására könnyű favázás fedéllel ellátni, a mit később saját gyártmányú tégláinkkal építhetünk be. A gyártási eljárás egyszerű, gyors, könnyen elsajátítható, mert semmi különös ismeretet nem igényel. Áll azonban itt is, mint minden más ipar, vagy gazdasági ágban az a jó régi bevált közmondás, hogy csak a gyakorlat teszi az embert mesterré.

Az üszög.

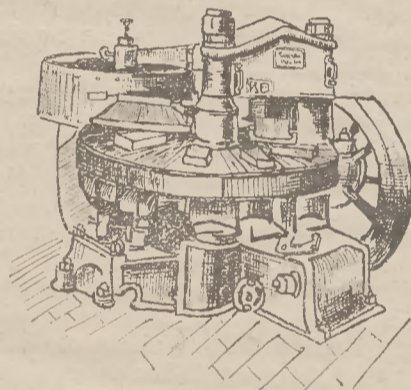
Irta: Dr. Rapaics Raymund.

II.

Bármilyen hasonló is az a sok üszög, amelyet ismerünk, a fertőzési mód az egyes apró fajoknál is más és más. Amint hosszú kísérletek eredményeképpen végre tisztázni lehetett ezt a fontos és bonyolult kérdést háromféle módon fertőzhetőnek a növények üszöggel, de minden üszögfajra jellemző a maga fertőzési módja és ezen üszög egész életével és kialakulásával a legszorosabban összefügg.

Mindenekelőtt az a kérdés, hogy vajon a természetben is képesek-e a bunkóspórák a sarjadzásra, avagy ez a sarjadzás csak elméleti jelentőségű dolog? Erre a kérdésre igennel kell felelnünk, a természetben is sarjadzanak a bunkóspórák és pedig a talajban, különösen, hogyha foiss istállótrágya kerül a talajra. A trágyalé egészen kitünő tápláló oldat az üszög bunkóspórái számára.

Nyilvánvaló, hogy a sarjadzó bunkóspórák a talajból csak akkor tudnak kiszabadulni, ha, mint a tengeriüszög, a levegőre törő ágakat is

97-ik ábra. Körforgó téglaprés.

képesség, egyszerű kezelés, szilárd szerkezet, kicsiny súly, nagy munkaképesség.

1000 db téglának előállítási ára, ha a gyár napi termelése 15.000 db 19—20 K. között változik a körülményekhez képest. Pl.

Gyárberuházási költség:

Épületekre	30.000 K.	
Gépterendezés	90.000 "	
Kut, lakóépület	10.000 "	
Telek s homokterület	50.000 "	
Összes beruházás	180.000 K.	
Egyévi törlesztés	18.000 "	
1000 drb téglára esik		3·3 K.

Előállítási költségek:

12 munkás naponta á 4.— K.	48.— "
Mész költség 250 kg. á 2.50 "	93.75 "
Szénköltség 250 " á 3.— "	11.25 "
Homok költség	15.— "
Gépfenntartási költség	15.— "
Összesen:	199.50 K.

1000 db téglára esik	13·3 K
Ehhez téglá értékesítése	3— "
1000 db téglá ára lenne	19·6 K.

E számításból is kitünik a téglá olcsósága. Kedvező körülmények között, különösen nagyobb uradalmakban, még kisebbedik a beruházási költség, ha a gyártáshoz szükséges homokterületekkel rendelkezik a gazdaság.

Ugy a nyers anyagok ára, mint a munkabérek nagysága nagyobbára mindenütt eltérők, de ha ezeket figyelembe veszi a gazda, mindig kiszámíthatja magának a saját helyi viszonyaihoz mérten az előállítás költségeit.

hajtának. Ez azonban a tengeri-üszög sajátja és így a többi sarjadzó spórák üszögre vonatkozólag nyilvánvaló, hogy a fertőzésnek a talajban kell történnie.

És csakugyan, a dolog így is van. Az első kísérletek erre vonatkozólag a zabüszöggel történtek és az eredmény az volt, hogy bár a fekete konidiumok poros tömege a kalászban jelentkezik, a kalászt az üszög nem képes ujonnan fertőzni, hanem a fertőzés a talajban történik és az üszög iránt egyedül a fiatal csiranövények fogékonyak. És pedig mentől fiatalabb a csira, annál fogékonyabb; egy kísérletnél a növények 17—20%-a fertőződött, amikor a csira éppen csak hogy előtört a szemből, később már csak 7—10% és még később 2%, mikor pedig az első levél előtört, a zab már ellentállott az üszögnek.

Teljesen hasonlóképpen fertőzi be a búzát a köüszög.

Természetes dolog, hogy a fertőzött fiatal növényben a gomba fonalainak együtt kell ilyenkor növekednie a szárral, mert hiszen másként nem érheti el a kalászt. És valóban, a zabban és a köüszökös búzában a üszög szintelen fonalai együtt nőnek a szárral, és amikor a kalász kifejlődött, belenőnek a fiatal szembe és a polyvákba. Van azonban arra is eset, hogy a gomba fonalai nem győzik a növekedésben a versenyt a szárral, elmaradnak és ilyenkor aztán el is vesztek, nem jutnak el a kalászba. A zab tehát

Hizott sertéseket,
levágásra való hussertéseket a bécsi
vásáron legelőnyösebben értékesít

SCHLEIFFELDER ÉS TÁRSAI
WIEN, ST.-MARX.

A szállítás és eladás mód-
zatai felől díjmentesen meg-
bizható és gyors felvilágosítás-
sal szolgál. Magyar levelezés

fertőzve lehet üszöggel, de azért míg nem kell okvetlenül a kalásznak is megüszkösdnie.

Persze gyakorlatilag az ilyen fertőzésnek nincs jelentősége. Az ilyen zab azért éppen úgy terem, mint az egészséges. A bunkóspóra nagyon is a fertőzések vékony gombafonalá csirázik ki, amely a növénybe hatol. Ez a gombafonal szintelen, nem fekete, mint az üszögpor és a növény belsejében a növénytől elszívott nedvekkel él. Am ez az élősködés önmagában kevés ahhoz, hogy a zabot meggyengítse. Csakis akkor van baj, ha a gombafonalak felnőnek a kalászba is.

Egészen másként történik a fertőzés a kukoriczán. A kukorica-üszög sarjadzó bunkóspórái, amint említettem, a talaj fölé is előtörnek, úgy hogy a szél is könnyen felkaphatja, és fel is kapja őket. A kukoriczán, amint tudjuk mindennütt megtalálhatók az üszög hólyagjai. A kukoriczának minden része fogékony a fertőzésre az üszöggel szemben, de minden szerve csak egészen fiatal korában. Tehát a fiatal gyökér, szár, levél és virág egyképpen. A fertőzés helyén a gombafonal a növény testébe hatol, de csak egy kis részen terjed el, nem növi át a növény egész testét, a fertőzés tehát helyhez kötött. Nyilvánvaló ennél fogva, hogy a hány üszkös hólyagot találunk valamely kukoriczán, ugyanannyi fertőzés történt.

Megint egészen más a fertőzési mód a búzán és az árpán, nevezetesen ami a porüszköt illeti, mert, a mint már említettem, a köüszög a fiatal csiranövényt fertőzi be és vele nő. A buza és az árpa porüszke hamar megjelenik, úgy hogy a konidiumok már akkor a levegőben szállanak, amikor a buza és az árpa virágzanak. A szállongó konidiumok ilyenkor, mint a himpor rátapadnak a bibérre és ott kihajtanak. Amint tudjuk az árpa csupasz üszke nem hajt bunkót, hanem egyenesen gombafonalat. Teljesen hasonlóképpen viselkedik a buza porüszke is, amely egyébként is mindenben teljes mása az előbbinek. Az árpa másik üszkének azonban van bunkós alakja és így a fejlődés menetében a bunkóspóráknak is helyük van. Az előbbi két esetben tehát maguk a konidiumok, az utóbbi esetben pedig a bunkóspórák hajtják a gombafonalat a bibén, amely, mint a himpor tömlője, behatol a fiatal szemecske belsejébe és azt befertőzi.

Ha az üszög gombafonalak alakjában megtelepedett a növényben, illetve a növénynek valamely részében, ott gazdagon elágazik. A helyi fertőzésű kukoricaüszögnél ez a gazdag elágazás mindjárt előáll, hasonlóképpen azoknál az üszköknél, a melyek egyenesen a fiatal szemet fertőzik, ellenben a száron át a kalászba növő üszögfajoknál csak akkor jön el az idő a gombafonalak gazdag hálózatának a kifejlődésére, a mikor a gombafonalak a kalászt elérték.

A többi üszög még ebben a korban kívülről nem vehető észre, ellenben a tengeri-üszög már ilyenkor is. Itt ugyanis a fertőzés után a bőrön áthatoló gombáknál, részben a sejtkörökben elterjedve, részben magukat a sejteket is áttörve, a parenhimás szövetek sejtjeit nagymértékű osztódásra bírja, a minek következtében a fertőzés helyén egy daganat, egy gubacs keletkezik. Ennek a gubacsnak a szövetében bőségesen raktározódik keményítő. Idővel a gombafonalak a gubacs szövetét a sok táplálékkal együtt felhasználják és ekkor a fonalak, miközben sejt-faluk megdagad, apró gömbölyű testecskékre esnek szét, a melyek fekete színűek. Ezek az üszögonidiumok, amelyeket keletkezési módjuk miatt a klamidokonidiumok közé sorozunk. Érdekes dolog, hogy a tengeri-üszög konidiumainak a keletkezésekor vizet választ ki a

gomba, a miért ilyenkor az üszöghólyagok nedvesek; csakis, a mikor már ez a víz elpárolgott, esik össze a gubacs, majd megrepesznek és az üszögpor széthull. A tengeri üszög egy fertőzése az üszögpor széthullásáig 3 hétre terjed.

Tekintsük át ezek után röviden a gazdaságilag fontosabb üszögfajokat.

A porüszög, vagyis *Ustilago-nemzetségnek* van a legtöbb bennünket érdeklő faja.

A gabona porüszkeit régebben *U. segetum* vagy *U. carbo* néven foglalták össze, ámde már régóta csak a történelem ez a név, mert a gabonáknak különböző üszkei vannak, sőt egyazon gabonán is különböző üszkék élhetnek.

A búzán él az *U. tritici*, a mely úgy szétron-gálja a kalászt, hogy csak az ágak és pelyvaroncok maradnak belőle. Teljesen hasonló hozzá az árpa csupasz üszke, *U. nuda*, a melynek az üszögonidiumai érdes felületűek. Csupán üszögnék azért nevezzük, mert a kalászt az üszög nem fojtja a hüvelybe. Ellenben a másik, az árpaüszög, az *U. hordei* támadása következtében a kalász többé kevésbé a hüvelybe fülled. Ennek az árpaüszögnék a konidiumai sima felületűek. A zabnak szintén két porüszke van, egymint az *U. avenae* és az *U. laevis*; az előbbi érdes, az utóbbi sima felületű konidiumokkal. A rozson rendkívül ritka a porüszög, úgy hogy ennek nincs is gyakorlati jelentősége; a neve *U. secalis*.

A tengerin 3-féle porüszög él, de csak egy gyakori, ez az *U. maydis*, a melynek a konidiumai érdes felületűek. A cirkon az *U. sorghi* él. Nagyon gyakori az üszög a moharon, a neve *U. Cramerii*. Az üszkös moharalászt fakó színéről lehet gyakorlott szemnek megismerni. A kölesen él az *U. panicumiliacei*, a mely a köles bugáját vagy legalább is annak egy részét hólyaggá alakítja át, a melynek a felrepedése után hull szét az üszögpor.

Ezeket kívül még a sóskának van a természet gazdasági növények közül porüszke, az *U. Kühneana*, a mely a sóska minden részét befertőzheti, de gyakorlati jelentősége ennek éppen úgy nincs, mint a rozsa porüszkének.

A rét füveinek is vannak porüszkei.

A köüszög (*Tilletia-nemzetség*) fajai között érdemel nagyobb figyelmet, egymint a *T. tritici* és a *T. laevis*, a melyek mindkettő a buza ellenségei és abban különböznek egymástól, hogy az előbbinek a konidiumain tarajok futnak, a melyek mozaikszerűleg osztják fel a konidium felületét, az utóbbi konidiumainak a felülete sima. Néha-néha a *T. controversa* is megtámadja a búzát, de rendszeren csak a tarack ellensége, a melynek a földi szárában telelnek a fonalai. A *T. secalis* éppen olyan ritka, mint a rozsa porüszke. Ezenkívül még a rét füveinek is vannak köüszkei.

A búzán csak nagyon későn lehet észrevenni a köüszög jelenlétét. Egyik legjellemzőbb dolog a köüszkös kalászsra, hogy a színe haragos kézöld. Később is csak gyakorlott szem veszi észre az ilyen kalászt és pedig arról, hogy a köüszkös szemek a többinél jóval dagadtabbak és így a polyvákat szétberzesztik.

Az *Urocystis* nemzetségnek csak egy faja érdekel bennünket, az *U. occulta*, a mely a rozsa szárüszke. Ez néha ugyan a kalászt is megtámadja, többnyire azonban csak a szárát, vagyis még inkább a levélhüvelyeket, ilyenkor a kalász többnyire bennfúl vagy legalább is üres. Az üszög hosszú párhuzamos, feketén porló csikok alakjában jelenik meg. Konidiumai összetettek, de a meddő sejtek száma azért csekély.

Ezenkívül csak az *U. Cepulae*-t említem, a mely Északamerikában nagyon kártékony a

hagymában, nálunk azonban csak szórványosan jelentkezik és így gyakorlati szempontból jelentéktelen.

Kérdések és feleletek.

Kérdés. Váltóalírás.

Kereskedelmi szakban járatos t. gazdakollégától kérdelem, hogy írást nem ismerő gazdember vehet-e fel váltóra pénzt valamely hitelintézetben, ha tanuk előtt vagy az előjáróság előtt valakit megbíz arra, hogy helyette nevét aláírja a váltóra? Kérem a választ e becses lapok hasábjain a feleletek rovatában tessék közölni.

B. P.

Kérdés. Kátránylemeztetőzet kezelése.

Kátránylemezpapírossal fedett tetőt hogyan kell kezelni, hogy az ilyen fedél tovább tartson és vizet át ne eresszen? Mert ha már csurgatni kezd, bizony az alatta levő tetőszerkezet fája is szenvedni fog. Előre köszönet a tanácsért.

Z. L.

Kérdés. Foltos vöröshere.

Idői vörösherevetésem egy lejtős táblára került s noha árpavédnövényt vetettem, mégis igen hiányosan, foltosan kelt ki és a sok eső dacára, vagy talán éppen ezek miatt, majdnem 50%-a a földnek csupasz. Érdemes-e ezt meghagyni, lehet-e kifoltozni még most s érdemes-e ezzel bajlódni vagy jobb volna-e kiszántani s még most ősszel vagy kora tavasszal más takarmánnyal elvetni? Ezen kérdésekre kérem szíves válaszukat.

M. T.

Kérdés. Tramini szőlő metszése.

Tramini szőlőmet szálvesszős mivélésben részesítette vinczellérem, tekintve, hogy magam édeskeveset értek a szőlőhöz, ez uton bátorodom t. szaktudós gazdatársaimat felkérdezni, hogy jól cselekedett-e emberem vagy másként kellett volna metszeni ezen fajta szőlőt?

Dr. H. G.

Felelet. Trágyalé felhasználása című kérdésre.

1. Mielőtt magára a kérdésre válaszolnék, különbséget kell tennem trágyalé és húglyé között. Húglyé a vizelethöz származik oly módon, hogy az a levegő bomlásnak indul, a bélsárral érintkezve abból bizonyos festő alkatrészeket felold és barna színt vesz fel. A trágyalé is egy barna színű folyadék, de eredete és összetétele is más. A trágyalé a telepről szivárog le a trágya sulya, taposása által vagy az esőzés következtében. A míg az istállóból kijövő húglyé 0.4—0.8% nitrogént is tartalmazhat, addig a trágyalé nitrogéntartalma alig 0.1—0.15%. Kálitartalma mind a két folyadéknek egyforma lehet — ha csak a trágyalé az eső által nincs nagyon felhígítva. Végül phosphorsavat és meszet mindkettő alig tartalmaz.

A második dolog, amit előre bocsájtok az, hogy a szalmás trágyát, illetve általában trágyát húglyével öntözni vétek. A húglyé igen nagy, és értékes nitrogéntartalmát féltve őrizni kell a levegő behatásától, az öntözéskor pedig vékony sugárban mintegy készakarva tesszük ki a levegőnek. Ez által mindaz a nitrogén a mi a húglyében ammoniák alakjában van jelen, elpárolog. A húglyé nitrogénének az a része pedig, a mi az öntözéskor nem párolog el, a telepen az ott müködő bakteriumoknak esik áldozatul és elemi alakban vész el denitrifikatio által.

Ezek előrebocsájása után azt ajánlom, hogy ne méltóztassék az istállóban termelt húglyét

SVÁJCZI TENYÉSZÁLLAT KIVITELI TÁRSASÁG

(SOCIÉTÉ D'EXPORTATION DE BÉTAIL SUISSE POUR LA REPRODUCTION)

VAS LAJOS & BLOCH CHARLES

BUDAPEST, IX., FERENCZ-KÖRUT 36.

COSSONAY (SVÁJCZ)

Sürgönczim: „REPRODUCTOR“ BUDAPEST.

Telefon: JÓZSEF 33—36.

Tisztelettel értesítjük t. Ügyfeleinket, hogy tenyészállatainknak az Alpesekről való lehajtását augusztus hó 14-én kezdjük meg és ez időtől fogva **cossonay-i** (Vaud kanton, Wattland) telepünkön **nagyszámu, bőtejelésre gonddal válogatott, legelsőrendű simmenthali és berni készletünk** rendelkezésre áll.

Részletes utitervet és előzetes bejelentésre **Yverdon** vagy **Lausanne** állomásra gépkocsit készséggel küldünk. Angol importunkhoz előjegyzéseket még néhány napig elfogadunk.

Hollandi, keletfriz, wilstermarsch, wesermarsch stb. **láp-fajták** megbízható és előnyös beszerzési forrása. Számos elismerő levél! Előnyös árak!

a trágyatelep kutjába vezetni és ne méltóztassék evvel a trágyát öntözni. A trágya nedvesen tartására tiszta vizet helyes használni, vagy pedig trágyalét, azt a mi a kutban — de hűgylé hozzávezetése nélkül gyülemlik össze.

Ez istállóban termelt hűgylé már most az, a mely igazán értékes és kezelésre, konzerválásra, majd felhasználásra érdemes anyag. Ez kitűnő trágya és minden trágyázási célra alkalmas ott, a hol nitrogén és kalitrágya használ és a hol a talajbakteriumok működését élénkíteni óhajtjuk. Felhasználhatjuk tehát gabonaneműek alá vetőszántás után, de azonnal beboronálva. Azután rétek, legelők, lóherések, luczernások öntözésére ősszel vagy kora tavasszal, de mindenkor úgy, hogy azonnal be is boronáljuk. Végül tavaszi gabona alá úgy mint az ősziéknél és fejtrágyául is káposzokra, utóbbi esetben azonban egyharmadrész vízzel hígítva, és közvetlen kapálás előtt.

A hűgylé felhasználása tehát elég sokoldalú. Maga a kiöntözés egyszerű hordós u. n. lajtos kocsii segítségével történhetik, a melyre egy elosztó csapot helyezünk. Gépgyárak árjegyzékeiben találunk ilyet. De a hordóra felül alkalmazunk egy szűrőt nehogy a csap elduguljon. Katasztrális holdanként 20—30 hectoliter hűgylé teljes nitrotrágyát jelent, és ca 100 kgr. chilisalétrommal egyenértékű.

Hogy a hűgylét helyesen felhasználhassuk tartányokat kell csinálnunk részére és pedig úgy, hogy, hogy számos marhánként ca. 4—500 liter ürtartalommal bírjanak. Ezekben gyűjtjük az istállóból lefolyó hűgylét, és adjunk hozzá 1000 literenként 2 kgr. kénsavat, a melyly a bakteriumok működését korlátozzuk. Ha egy-egy tartányunk megtellett öntsünk rá vigyázva egy 2 cm.-es olajréteget, hogy a levegőtől is elzárjuk. A tartányt azután deszkapadlóval borítsuk le. Ezt esetleg be is földelhetjük. A tartányok kiczementezendők, mint a trágyalékut.

Ha így járunk el, mindjárt kevesebb mennyiségű folyadék gyülik majd össze a trágyatelep kutjában. Ha mégis tulsok volna, ezt is felhasználhatjuk mint a hűgylét, de valami nagy hatást ne várjunk tőle.

Schrecker János.

2. Hogy sok trágyalé gyűlt fel t. kérdező gazdaságában, több más tényezőtől eltekintve, a következő főokai lehetnek. Tulsok lédus takarmányt etet és ezzel szemben takarékosan, sőt hiányosan almozdat; elegendő almoztatás mellett ugyanis főlősleges trágyalének nem szabad lenni. Tessék tehát bővebben almozdatni, ha betonozott, agyagozott, szóval nem hidlásos az istállója, mert ezáltal nemcsak »kineses ladáját«, a trágyatelepet gazdagítja, hanem sok állapotbetegségnek, elvetélesnek, az istálló levegője elromlásának is elejét veszi. Oka lehet az idén a tulsok trágyalének a sok esőzés, mely a telepeket átáztatván, kimosta a trágyát. Jól tette kérdező, ha ezzel a trágyalével a szalmástrágyát öntöztette. A főkérdésre nézve, mit cselekedjék a megmaradt főlősleggel, gazdasági viszonyait nem ismervén, igen nehéz felelni, mert azt nagyon, de nagyon sokféleképen fel lehet használni. Ezen módok között legközségesebb eljárás, lajtokban kihordatni a kutból kiszivattyuzott trágyalevet és fejtrágyának (rétre, legelőre, herefűvesre, luczernára, herésre, gyenge vetésekre stb.) kiöntöztetni, esetleg a kertbe, káposztásokra, jövő évi takarmányok alá (csalamádé, kapás, bükköny) felhasználni. Tapasztalás útján mondhatom azonban, hogy ez eljárás a mely jónak látszik elméletileg, a szürke teoriát éppen annyira megczáfolja a gyakorlat, mert alkalmas eszközök hiányában a trágyalé foltosan terítte-

tik el és persze eredménye a gazda egyik legnagyobb bűne, a pocsekölés, buja foltok, egyenlőtlen növényfelszín. Ezt a módot csakis abban az esetben tessék követni, ha már minden más ki lett merítve, mert a trágyalevet sokkalta jobban is lehet értékesíteni. Mindenekelőtt tudni kell, hogy a trágyalé (össze nem tévesztendő az állatok híg ürülékével!) mindig a trágyatelep kivonata; a mennyivel tartalmasabb a trágyalé, annival szegényebb lett a trágya. Adjuk tehát lehetőleg vissza annak a telepnek, melyből kiszivárgott. Ha pedig ennek vízszívó képessége már kimerült, tehát telített trágyalével, tessék a gazoaságban összekotortatni minden korhadó anyagot a kazlak, boglyák, tengeriszár hulladékok körül, kertekből, fák alól az avarlombot és tessék ezzel felitatni a megmaradt trágyalevet, esetleg ha kérdező gazdaságában erről van szó, a híg ürüléket és ezt rétegezni a trágyatelepen az istállótrágyával. Ha pedig ezek sem lennének már vagy nem is voltak, tessék kinézni a gazdasági udvar vagy tanya egyik humusos, esetleg márgás dombját vagy helyét, tessék ezt bányának nyitni kb. 10 cm. vastagon a »szarvasra«, trágyatelepre eltergetni és a főlősleges trágyalével megöntöztetni vagy pedig komposztmódra kezelni (széttergetés + átlapátolás + kupaczbá, kupba rakás + lesimitgatás esetleg törekszálmával letakarás).

Ilyen eljárással sokkalta több, egyenletesebb eredményt fogunk elérni a trágyalével, mint a tonnázás útján. Hogy az utóbbi módon készült komposztnak sok más módja is lehet, természetes. Azt meg a tapasztalt gazdára bízom, mennyi értéket lehet tulajdonítani a trágyalével megcsinált trágyának, mert amilyen a trágyalé, olyan tartalmu lesz a komposzt; mert, mint a gazdaság terén az egész vonalon, itt is áll azon axioma, hogy »ex nihilo nihil« már t. i. emberi munka és törekvés útján és amint az egyes bankó nem fiadzik, s a foszfor, káli és nitrogén atomok sem önmaguktól, hanem egyből egy és tizből tiz lesz.

Végh Kálmán Mátyás.

Felelet. Zab és styriai lóhere etetése című kérdésre.

1. Igen bajos felelni, mert a kísérlet nagyon balul üthet ki. Leghelyesebb lesz lekaszálatni és ha fonyadtan is, de az ősz miatt már nem légszárazon, árpa vagy zab-szalma közé rétegezten kazaloztatni. Részemről etettem már déli etetésre jármos ökrökkel is az idej lóherét, de persze este és reggel száraz szénát kaptak és apránként szoktattam hozzá a jószágokat. Lehet sertés, juhnyáját is áthajtani a táblán, hogy »kapkodjanak« Mindkettőhöz azonban lelkiismeretes felügyelet is kell. Legjobb az első tanácsot követni.

Végh Kálmán Mátyás.

2. A hereféléket is lehet okkal, móddal legeltetni szarvasmarhával. Mielőtt reá hajtáná őket, célszerű lesz lekaszálni, frissen adni nekik belőle. Eleinte keveset és fokozatosan mindig többet. Pár napig így szoktatva őket a hereeterületre, azután már reá lehet hajtani is a hereterületre. Fődolog, hogy ne harmattal, vagy vizesen legeltesse őket. Megjegyzem ilyen őszi herének a puffasztó hatása is gyengébb, mert nem olyan tápdus, mint tavasszal és az állatok nem is eszik olyan mohón. Aztán indokolt lesz egy kis száraz takarmányt is adni nekik reggel és este.

Szücs János.

Felelet. Vadgesztenye használata című kérdésre.

A vadgesztenye tápértéke nagyobb a burgonyáénál, majdnem a tengerivel ér fel. Használata úgy a legezészerűbb, ha jól kiszáritva van és azután valami zuzógéppel meg lesz darálva.

Darálás után újból érdemes megörölni és a héjától kézi rostával megszabadítani. A lisztjét ép úgy fel lehet használni marhaetetésre, mint a korpát, vagy tengeri darát. A tejet szaporítja, fokozza és igen megsüriti, zsirosítja. Vagyis tejelő állatokkal értékesíthető legjobban. Azonban belőle drbonként 1 kg.-nál többet adni naponta nem lesz tanácsos, mert megunja. Legjobb más darával vegyíteni.

Szücs János.

APRÓK.

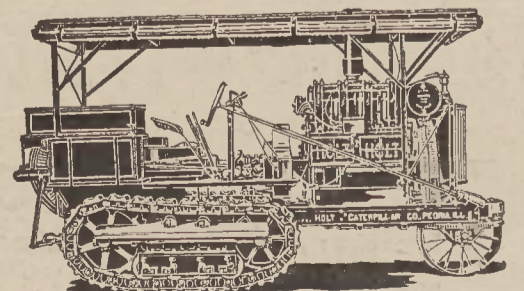
A munkanélküliség elleni biztosítás Bajorországban. A bajor uralkodó hercegeg feltűnést keltő kéziratot intézett lovag Soden-Frauenhofen belügyminiszterhez, a melyet különösen a munkanélküliség elleni küzdelem hívei üdvözöltek nagy örömmel. A hercegeg elmondja, hogy nagy szomorúsággal tölti el őt azoknak a sorsa, a kik Bajorországban — sajnos, elég sokan — legjobb igyekezetük dacára sem találnak munkát. Igen helyesnek tartja, hogy a munkanélküliség ellen való biztosítás intézményét konkrét vizsgálódás tárgyává tették és utasítja a minisztert, hogy a munkalátokat ebben az irányban a legerélyesebben folytassa és minél előbb befejezéshez juttassa. Bajorországban tehát a munkanélküliség elleni biztosítás, a mely a munkahiány nagy társadalmi betegségének ma még egyedüli praktikus ellenszere, legfelsőbb beavatkozásra, valószínűleg rövid időn belül megvalósul.

Olaszország dohánykivitele. Az olasz dohányjövődék legutóbb kiadott jelentésében eldicsekszik azzal, hogy gyártmányainak minősége fokról-fokra javul, a mit legjobban a mindig növekvő kivitel bizonyít. Az 1909—1910. évben az Olaszországból exportált dohányok mennyisége 1,336.921 kg-ra növekedett, a mely mennyiség 224.125 kilogrammal nagyobb az előző év kivitelénél. A külföldre szállított dohányárúkért Olaszország 4,095 775 lírát kapott, 308.843 lírával többet, mint a megelőző üzleti évben. Leginkább a dohánygyártmányokat, még pedig szivarokat szállítanak külföldre. Az 1909—1910. üzleti évben is 633.000 kilogramm szivart exportáltak 4.410.000 líra értékben. Azonkívül külföldre küldtek 6500 kilogramm spagnolett (cigaretta), 16.800 kilogramm burnótot és 5550 kilogramm vágott dohányt. Dohánykivonattól is jelentékeny mennyiséget exportáltak, valamint külföldre küldték azokat a nyers dohányokat is, melyekre a jövődék gyártásából, mint fel nem használhatók, visszamaradtak. A legtöbb olasz dohánygyártmányt Argentina vásárolja, sokkal kevesebbet importálnak Egyiptom és az Észak-amerikai Egyesült-Államok. Európában némi olasz dohánygyártmányt Svájcban, Angolországban, San Marino köztársaságban és Németországban, melynek bevitelére az 1909—10. évben 13.000 lírányi értékre csökkent az előző évi 157.000 líráról, a minek a német beviteli vámok jelentékeny emelésében van az oka.

Elvirágozott rózsákat le kell nyesni, a mint már nem szépek, ugyanis a rózsavirágot szárával együtt a legközelebbi szemig le kell vágni az ágról. Ez alkalommal egyuttal a rózsabokor alakját is rendbe lehet hozni, hogy koronája tetszetős legyen. Le kell vágni a száradásnak induló vagy a szél által letört ágakat. El kell távolítani azokat, melyek egyáltalán nem hoznak virágot. A nagyon is kinyuló ágakat rövidebbre kell nyesni, hogy az alak szépsége meg legyen. Az egymást keresztező

A CATERPILLAR a legmegbízhatóbb, leggazdaságosabb üzemű egyetlen traktor, mely tartós esőzés után, mélyen felázott talajon vagy laza futóhomokon, sőt lápföldeken, hol kerekes traktor még csak megmozdulni sem tud, sőt ökör- vagy lófogat is csak sok bajjal vergődik át, fennakadás nélkül dolgozik.

A CATERPILLAR egyaránt beválik szántásnál, tárcsásboronák, aratógépek vagy más munkaeszközök vontatásánál és fuvarozásánál. * * * * *

HOLT CATERPILLAR COMPANY VEZÉRKÉPVISELETE, Budapest, V., Hold-utca 15.

ágakból azt kell eltávolítani, a melyik az alakra hátrányos. Nagyon erősen fejlődő thea- és noisette-rózsák ágait a 10. és 15. levél között kell megkurtítani, ha szép koronát akarunk alakítani. A lenyesezt ágakból lehet dugványokat készíteni. A dugvány 2—3 levélhosszal elegendő, tegyük egy oly cserépbe, mely alul törmelékkel, jó földdel és felül egy kis homokréteggel legyen megtöltve. Jól öntözzük meg s azután helyezük el egy félárnyékos melegágyban, mely zárva tartandó. Ha kellő nedvességet kapnak itt a dugványok, hamarosan gyökereket vernek.

Zöldségfélék elrakása október hónapban veszi kezdetét, de tanácsos a zöldségeket mindaddig bent hagyni a földben, míg csak a fagy miatt nem okvetlen szükséges azok kivétele. Célja a zöldségek elraktározásának az, hogy az idő viszonyosságai iránt érzékeny (nem fagyálló) zöldségünkhöz télen fagy és hó daczára is könnyű szerrel hozzá juthatunk bármikor. Legalkalmasabb a lakkház, illetve konyha közvetlen közelében egy gödröt ásni, de ne nagyon mélyet, hogy a talajvíz a fenekét se érhesse el és a kihányt földet a verem körül halmozzuk fel mint egy körtöltést oly vastagon, hogy át ne fagyhasson s tömjük meg jól, ezen így nyert lyukba helyezük el a zöldséget lazán egymás mellé és fölé rakva, tegyünk hegyibe apró szalmát, tőzeget vagy száraz fenyőtűket avagy tőzegalmot s fedjük be domborúan vagy csucsosan (kupalakura) földdel úgy, hogy az eső be ne szívároghasson, de lefolyjon, a fagy pedig kárt ne tehessen tartalmában. Ily veremből mindig kivethetjük a szükséges zöldségmennyiséget, azután újból beföldeljük azt.

A turbolya kétéves növény, azért magját nem tavasszal, de már ősszel kell elvetni, azonban nem szabad vastagon földdel betakarni s e vékony réteget is csak gyengén kell a magra nyomni. Az egész ápolás csakis a szorgalmas gyomlálásból áll. A turbolyagyökér akkor szüretelendő ha a 2-ik nyárban a levelek megsárgulnak, a gyökér még egy ideig szellős helyen tartandó, hogy tejes izletessé meg legyen.

Otvenöt emeletes házat avatott fel Wilson elnök nemrégben Newyorkban. Ez a felhő-

karczó 55 emelettel bír a föld felett. 238 méter magas, 3000 ablaka van és 100.000 villamos lámpája. Manhattanban az épületek vizsgálatára rendelt bizottság 4 épületet 30-nál több emelettel, 60 at 20-nál több és 1140-et 10-nél több emelettel állapított meg. Ludwig vezérfelügyelő kijelentése szerint ezen állítólag tűzbiztos épületek lépcsőik és felvonó tárnáik miatt valóságos tűzfészkek, melyeket egy gyufaszál lángoszloppá alakíthat. Mindezek daczára megtalálják lakóikat. Az új épület 55-ik emellete lett legelőször bérbeadva.

HIREK.

Időjárás Jász-Nagykun-Szolnokmegyében. Időjárásunk az előző héten félig száraz, fele részében ismét esős, de egészben véve szép, kellemes meleg volt. A múlt hét első fele szép meleg, száraz. Másik fele helyenként váltakozó mennyiségű esővel, de kellemes meleggel. E hét azonban már ismét esővel, kellemetlen hideg idővel indult, közben többször kellemetlen idő 1—4—7½ mm. helyenkénti esővel. A tengeritörés kisebb és középgazdaságokban mindenfelé kezdetét vette. Sok helyen megközelíti a múlt évi termést, némely helyen valamennyire haladja is, de mindenfelé sok a férge, molypusztított. Némely helyen azonban a későbbi vetés még egészen zöld. Az ilyent még hetek múlva sem lehet törni éretlensége miatt. A szüret is kezdetét vette sok helyt a szőlő nagymérvű rothadása miatt. A muston, a hol a rothadó penészt ki nem hányják, erősen érzik a penészszag. Bizony a must elég savanyu. Őszi vetés alá a szántás is kezdetét vette, de nagyon rossz a tarlóokban, kemény és rögös.

Országos sörárpa- és komlókiállítás. A »Köztelek« székházában megnyíló országos sörárpa- és komlókiállítás bírálóbizottsága most bírálta el a kiállításra beérkezett sörárpa- és komlóanyagot. A bírálat eredményét a kiállítást rendező »Országos Magyar Gazdasági Egyesület« legközelebb közhírré teszi. A kiállítást szeptember 28-án délelőtt 10 órakor nyitja meg a földművelésügyi miniszter kiküldöttje. A bemutató megtekintése díjtalan.

A veszprémmegyei gazdák gyűlése. A »Veszprémmegyei Gazdasági Egyesület« Hunkár Dénes főispán elnöklésével tartott igazgatóválasztmányi ülésén fölíratilag üdvözlük az új földművelésügyi minisztert. Tudomást vettek az eddigi állatdíjazások sikeréről, majd kimondották, hogy a tél folyamán a veszprémi honvédség részére hathónapos, Zircz és Várpalota községek gazdái részére háromhónapos gazdasági tanfolyamot rendeznek. Huszonöt községben népies gazdasági előadást tartanak s a háziipari tanítás egy a veszprémi honvédségnél, mint több községben rendszeresítik. Megbízták Kajdacsy Endre titkár, Halmi Nándor gazdasági felügyelőt és Havas Jakab th. állatorvost az októberi külföldi tenyészállatbehozatal lebonyolításával. Alapítótagul lép be az egyesület a »Magyar Gazdatisztek és Erdőtisztek Országos Egyesületé«-be s hozzájárult a választmány a »Sárosmegyei Gazdasági Egyesület« titkárok részére engedélyezendő kedvezményes vasúti jegyek adományozása iránti kérelméhez. Végül megalakították az egyesület állattenyésztési szakosztályát, melynek alosztályai lesznek a vármegyében most szervezkedő tejelést ellenőrző egyesületek.

A Temesvármegyei Gazdasági Egyesület igazgatóválasztmányi ülésén elhatározta, hogy fölkéri a földművelésügyi minisztert, hogy

hasson tekintélyének egész súlyával a balkán védővámok további fentartása érdekében megindult gazdasági mozgalom megerősítéséhez. A temesvári dohánybevételek hivatatalhoz szakértőkül Juhász Vilmost és Bászeli Eleket küldötték ki. Végül több miniszteri és társegyesületi átirat tudomásulvétele után kimondották, hogy fölíratot intéznek a kormányhoz a katonai pótlóvámok beszerzése tárgyában gazdákna, majd állástfoglaltak az OMGE által kezdett népfőiskolák létesítése mellett.

A Fogyasztási Szövetkezetek fejlődése. A nehéz viszonyok daczára a fogyasztási szövetkezetek fejlődése állandó és tartós. A falusi fogyasztási szövetkezetek legnagyobb magyar központjának, a »Hangyá«-nak, a kötelékében az idén 38 új szövetkezet kezdte meg működését. Jelentékenyen emelkedik a »Hangyá« forgalma is. 1912. év augusztus havában 2,575.321 kor. forgalmat bonyolított le a »Hangyá«. A folyó évben pedig 2,659.404 kor. értékűt. Az emelkedés tehát egy hóban is több mint 84.000 kor. Az augusztus hó végéig lebonyolított összes forgalom a múlt évben 17,672.087 korona értékű volt, a f. évben pedig 19,192.895 korona értékű. Az esztendő első nyolc hónapjában kitett az emelkedés tehát 1,520.808 koronát.

A Zuider-tó lecsapolása. Vilma királynő a holland parlament megnyitása alkalmával elmondott trónbeszédében többek között kijelentette, hogy rövidesen hozzáfognak a Zuider-tó lecsapolásához. Hollandia ezáltal valószínűleg új tartománnyal fog szaporodni.

Az osztrák komlótermés. A komlótermésről szeptember 15-én a következő jelentést adta ki az osztrák földművelésügyi kormány: Felső-Ausztriában a késői komló gyenge közepet ad. Stájerország keleti részén a termés közepesen alóli, minőségileg azonban a termés kitünő. Dél-Stájerországban a termés részben közepes. Csehországban a saazi kerületben a tényleges eredmény átlag a becslés mögött maradt. A minőség legnagyobb részben igen jó. Az auschali termelési kerületben a termés gyöngyöz. A daubai termelési kerületben a termés igen jó, azonban az aratás csak igen ritkán felel meg az eddigi becsléseknek.

Gyümölcs- és zöldségkészletek nyilvántartása. A gyümölcs- és zöldségtermesztezők, valamint a fogyasztók közönség tájékoztatása céljából a f. kir. földművelésügyi minisztérium kertészeti osztálya a hozzá bejelentett gyümölcs- és zöldségkészleteket nyilvántartja és hivatalos lapjában, a Kertészetben, külön mellékletben közli. Ugy a termesztők, a kiknek eladó gyümölcs- vagy zöldségkészletük van, mint a vevők, a kik nagyobb mennyiségű gyümölcsöt vagy zöldséget keresnek, jól teszik, ha készleteiket vagy szükségletüket nyilvántartás végett egyszerű levélben vagy akár levelezőlapon is bejelentik. A legújabb kimutatás a kínálatról és keresletről megjelent e hét végén és az érdeklődőknek egyszerű levélben kifejezett kérelmükre a minisztérium díjmentesen megküldi.

Tant de bonit pour une omelette, mondhatnók, mert ezen nyilvántartás sem a kereskedőket nem érdekli, mert ők bevásárlási forrásaikat és az árakat ismerik, még kevésbbé a gazdákat, hiszen ezen az uton úgy sem adnak el semmit. Csak jó reklám az állami fenhatóság alatt szerkesztett »Kertészet« című lap terjesztése érdekének.

Osztrák szőlősgazdák hazánkban. A napokban 70 alsóausztriai szőlőbirtokos látogatta meg hazánkat, hogy nevezetesebb szőlő-

Felhívjuk

a t. cz. gazdaközönség figyelmét a

»»»» budapesti »»»»

gyapju-aukcziókra,

melyek második sorozata folyó évi október hó 8-án veszi kezdetét.

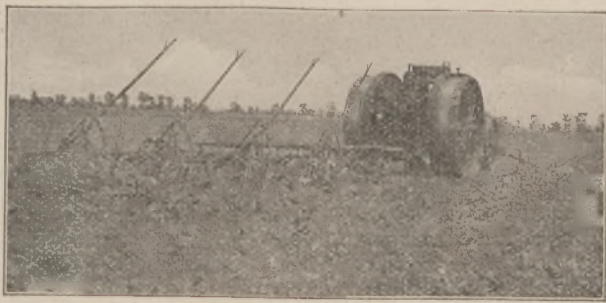
Az aukcziókra felküldött és „Gyapjuárverések Magyar Általános Hitelbank, Budapest, Dunaparti teherpályaudvar“ címzett gyapjuküldemények ingyen raktározásban részesülnek. — Bejelentéseket elfogad és mindennemű felvilágosítással szolgál:

Magyar Általános Hitelbank

Áruosztály — Gyapjuárverések

Budapest, V., Nádor-utca 12. sz.

„Titán“ motoros szántógépünk 8 ekével 10'' mélyen 4'' alतालज lazítással szánt és boronál. (fölv. gr. Niczky Ferencz osztályasszonyfai birtokán.)

„TITÁN“ 60 HP. motoros szántó- és egyetemes mezőgazdasági vontatógép. ::

Teljesen hazánk talajviszonyaihoz van építve. — Komoly érdeklődőknél kívánatra bemutató szántást is rendezünk, minden vételkötelezettség nélkül.

Árjegyzékel, bőven ismertető leírással szívesen szolgálunk:

MAGYAR MOTOR- ÉS GÉPGYÁR R.-T. SZOMBATHELY.
BUDAPEST, VI., VÁCZI-KÖRUT 61.

telepeinket és borászati intézményeinket a helyszínen megismerje. Az osztrákokat Mayer János birodalmi képviselő, az alsóausztriai Landesausschuss vezetője és Hackendorfer Ferdinánd tartományi szőlészeti igazgató vezette. A társaság javarészt szőlőbirtokos, borkereskedő, vendéglős és kiváló szőlészeti szakember volt. A tanulmányozókat Kosinszky Viktor szőlészeti és borászati országos főfelügyelő és Rapaics Rezső ampelologiai intézeti titkár kalauzolta. Budapesten a mezőgazdasági muzeumot, Gyöngyösön több nagyobb szőlőtelepet néztek meg. Aztán Sátoraljauhelyre utaztak, a hol több szőlőt tekintettek meg. A tarczali udvari pincészetnek mintaszerű berendezése teljes mértékben lekötötte a látogatók figyelmét. A kolozsvári gazdasági akadémia megtekintése után Medgyesre rándultak az osztrákok. Itt a városi hatóság fogadta őket és tiszteletükre a szász értelmiség fényes bankettet is rendezett. A tanulmányozó csapat ezután Verseczre s innen Kecskemétre utazott, a hol hosszabb időt szenteltek a Miklós-szőlőtelep és a vinczellériskola, valamint a pincészetvetkezet pincészetének tanulmányozására. A tizedik napon a budafoki állami pinczemesteri tanfolyamot, néhány mintaszerű pincészet és a Törley pezsgőgyárat nézték meg.

A szőlők állása és a borárok. A szeptemberi időjárás rendkívül kedvez a szőlőknek, a mennyiben biztosítja a czukortartalom növekedését. Ha ez az idő állandósul, az ideai borképzés minőségileg még kitűnő lehet. A tavalyi rossz, savanyu borokat az ideai jó minőségűvel fel lehet javítani. Természetesen az időjárás mindezen még sokat változtathat. Tönkre teheti a még meglévő termést és minőségét szintén csökkentheti. A kereskedelem vár s fix árakról eddig nincs tudomás.

A borhamisítás rendszerességének megállapítása. Felmerült esetből kifolyóan mondtotta ki a belügyminiszter, hogy borhamisítási kihágási ügyben a hamisított borkészlet nagyságából a borhamisítás rendszeressége megállapítható, mely körülmény a büntetés kiszabásánál lényegesen súlyosbító körülménynek veendő. (1025—1912. B. M. sz. rend.)

Vasuti szállítási kedvezések az árvíz-károsultak részére. Az »Erdélyi Gazdasági Egyesület« kérésére a kereskedelmi miniszter az erdélyrészi árvizek által sújtott lakosság részére szállítandó élelmészeti czélokra rendelt kukoricza, valamint a vetési czélokra szolgáló buza, rozs, árpa, zab és kukoricza vasuti szállítására vasuti díjkedvezéseket engedelmzett. A díjkedvezések legkésőbb 1914. évi márczius hónap végéig érvényesek. Az egyes rendelkezések felhasználási módja a földművelésügyi miniszterium kirendeltsége, vagy a községi előjáróságok útján igazolandó. A kedvezmények engedelmzéséről az államvasutak igazgatóságát rendelési uton értesítették. Egyébként a hazai állomásokról kocsi- és fuvarlevelenként legalább 10.000 kilogrammért való díjfizetés mellett a kukoricánál a helyi árudíjszabás szerinti C osztály díjtételeit számítják. A vetési czélokra szolgáló buza, rozs, árpa, zab és kukoricza küldeményekre kocsi- és fuvarlevelenként legalább 10.000 kilogrammért való díjfizetés mellett a helyi díjszabás szerinti C osztály, ennél kisebb mennyiségek feladásánál pedig a helyi díjszabás szerinti I. külön díjszabás tételét számítják.

Kereskedelem, tőzsde.

S Z E S Z.

A szeszüzletben e héten változatlan irányzat uralkodott és a szeszárak a legutóbbi zárlatjegyzés szerint zárulnak.

Elkelt *finomított szesz* nagyban adózva 205—206 kor., adózatlanul 66—67 K, míg ellenben vidéki mezőgazdasági finomítottól olcsóbb ajánlatok voltak. Kicsinyben adózott áru 208 kor. kelt.

Denaturált szesz változatlan tartott irányzat mellett 52—52.50 kor. kelt el nagyban hordóval együtt. *Tartományi olcsóbb árban* volt ajánlva.

Mezőgazdasági szeszgyárak részéről kontingens nyersszesz ab termelő állomás jegyzésén alól 2—3 kor. és fix árban 57—57.50 kor.éval volt ajánlva és több tétel zárulva is lett.

Budapesten a kontingens nyersszesz ára 59.50—60.50 kor.

Budapesti zárlatárak nagyban:

Finomított szesz adózva	205.50—206 K
Finomított szesz adózatlan	66.50—67 »
Nyersszesz adózva	203—204 »
Denaturált szesz	52.50—53 »

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület, Mester-utca, 1913. szeptember 26-án. A székesfővárosi vásár igazgatóság jelentése a »Gazdasági Lapok« részére.)

Felhozott a szokott községekben 128 szekér réti széna, 58 szekér muhar, 10 szekér zsupszalma, 20 szekér alomszalma, — szekér takarmányszalma, — szekér egyéb takarmány (luczna és zabosbüköny stb.), — zsák szecska

A forgalom élénk. Arak q-ként állérben a következők: Réti széna I. r. 800—940, réti széna II. r. 640—800, réti széna csomagolása 500—540, muhar 680—900, zsupszalma 440—540, alomszalma 340—440 takarmányszalma —, tengeriszár —, zabosbüköny 760—900 —, lóhere —, luczna 740—800 (új), köles —, sarju 560—760 szalmaszecska —. Összes kocsiszám 230. Összes suly 276.000 kilogramm.

Készáru-tőzsde 1913. szeptember 25-én

Fajta	100 kilogramm készpénz ára Budapestén		100 kilogramm készpénz ára Budapestén	
	Kor.-tól	Kor.-ig	Kor.-tól	Kor.-ig
Buza:				
Tiszavidéki	75	—	79	21.30
"	76	—	80	22.40
"	77	21.50	81	—
"	78	21.80	82	—
Fehérmegyei	75	—	79	21.70
"	76	21.10	80	21.85
"	77	21.30	81	—
"	78	21.85	82	—
Pestvidéki	75	—	79	21.80
"	76	21.30	80	21.90
"	77	21.50	81	—
"	78	21.60	82	—
Bánsági	75	—	79	21.95
"	76	—	80	22.05
"	77	21.60	81	—
"	78	21.70	82	—
Bácskai	75	—	79	21.90
"	76	—	80	22.40
"	77	21.50	81	—
"	78	21.80	82	—
Rozs elsőrendű új				
középmínőségű (új)				
Árpa takarmányára elsőrendű				
másodrendű				
Köles				
elsőrendű (új)				
középmínőségű (új)				
Tengeri belöldi új				
román v. bolgár				
Repczékáposzta				

Napijelentés a gabonátőzsdéről.

— 1913. szeptember 25. —

A kereslet ma igen jó volt, a kínálat ellenben jelentékenyen megcsappant. Az irányzat igen szilárd volt, a buza 5 fillérrel magasabb árakon kelt el. A többi cikkekben is igen szilárd volt az irányzat.

Eladatott:

Buza. Tiszavidéki 300 mm. 78.5 kg.-os 22.40 K, 200 mm. 77 kg.-os 22.50 K.

Fehérmegyei 100 mm. 78 kg.-os 22.20 K, 20 mm. 77.5 kg.-os 22.20 K, 300 mm. 77.5 kg.-o 22 K.

Pestvidéki 100 mm. 78 kg.-os 22.30 K, 100 mm. 78 kg.-os 22.20 K, 100 mm. 78 kg.-os 22 K, 150 mm. 77 kg.-os 21.90 K.

Becskereki 4000 mm. 77 kg.-os 22.10 K.

Kalocsa 5000 mm. 76.3 kg.-os 21.35 K.

Bácskai 5000 mm. 77.5 kg.-os 22.15 K.

Dunai 2500 mm. 76 kg.-os 21.30 K.

Felsőmagyarországi 500 mm. 79 kg.-os 21.30 K.

Rozs. 400 mm. 16 K, 100 mm. 15.95 K, 200 mm. 16 K, 400 mm. 16.10 K, 100 mm. 16.10 K, 250 mm. 16.10 K.

Takarmányárpa. 700 mm. 13.30 K, 300 mm. 13.80 K.

Zab. 200 mm. 13.10 K, 100 mm. 15.60 K, 100 mm. 15.10 K, 100 mm. 15.30 K, 400 mm. 12.90 K.

Az árak 100 kg.-kint értendők.

(Déli zárlat.)

Buza 1913. májusra ..	10.55—10.56
Buza októberre	11.47—11.48
Rozs áprilisra	9.25—9.26
Rozs októberre	9.35—9.36
Zab áprilisra	9.73—9.74
Zab októberre	8.46—8.47
Tengeri 1913. májusra..	8.02—8.03
Tengeri júliusra	8.12—8.13

Kimutatás

A hazai nyilvános áruraktárak és szövetekezeti gabonáraktárak gabona és élelményforgalmáról és készleteiről.

1913. szeptember 13-tól 1913. szeptember 20-ig.

A forgalom és készletek részletezése	Buza	Rozs	Árpa	Zab	Tengeri
	mennyisége métermázsákban				
I. Készlet és forgalom.					
Készlet 1913. szept. hó 13-án.	733896	207141	142530	187651	363790
Béta- 1913. szept. 13-tól rozás 1913. szept. 20-ig	171900	09792	41861	53172	60135
Kitá- 1913. szept. 13-tól rozás 1913. szept. 20-ig	62035	6471	25962	19565	60116
Készlet 1913. szept. hó 20-án	843961	240462	153429	171268	363809

II. Az 1913. szept. hó 13-án megállapított készletek részletezése.

A) Nyilvános áruraktárak	Buza	Rozs	Árpa	Zab	Tengeri
Barcs	79205	2186	1574	16102	76208
Berettyóújfalú	1154	260	294	1076	46
Békéscsaba	3886	884	1722	489	—
Brassó	—	—	—	—	—
Budapest	302937	124175	2742	40529	42012
Csáktornyai	14334	1011	61	927	3308
Czegléd	29,52	18982	4103	922	1270
Debrecen	19066	4420	2893	226	—
Déaványa	9797	59	4054	2723	200
Érmihályfalva	2322	10148	595	1748	—
Fiume	19385	153	17023	12572	162522
Győr	558	2486	2871	98	20,68
Kaba	2485	8	165	144	—
Karczag	31125	—	303	89	206
Kassa	3816	1867	2,46	1094	1762
Kisújszállás	13695	16	1793	901	—
Kisvárdai	4900	14700	100	100	—
Kolozsvár	1294	2	1674	1659	1728
Marosludas	—	—	—	—	—
Maros-Vásárhely	1830	—	514	1022	64
Mátészalka	261	1504	298	131	20
Mezőkaszony	2455	78	112	1924	—
Mezőtúr	23678	205	2451	1972	—
Miskolc	17245	731	9017	1046	1035
Nagybecskerek	43074	—	333	7779	3972
Nagykanizsa	27314	15811	22078	818	4551
Nagykaroly	1924	1945	335	832	24
Nagyszalonta	24946	18	25	2800	—
Nagyszobon	441	250	85	1466	1779
Nagy-Várad	9742	108	4764	1756	649
Nyíregyháza	8400	12573	1875	1731	1713
Nyitra	1855	333	15619	155	—
Pancsova	8849	—	—	512	4289
Pozsony	6334	3006	17131	2676	—
Szarvas	28088	54	8347	640	180
Szalmár-Némoti	4405	2377	1067	3042	1909
Szeged	9773	1501	422	—	626
Szombathely	2775	670	10052	2263	86
Temesvár	8773	4	661	12500	2023
Versecz	8,68	—	717	4165	3906
Eszék	4682	—	—	1913	3660
Sziszek	102	—	182	1725	6555
Zágráb	482	210	—	8129	299
Zimony	—	—	—	—	—
B) Szövetekezeti gabonáraktárak.	8788	1873	9219	5578	183

Laptulajdonos és főszerkesztő: **ORDÓDY LÁSZLÓ.**

Felolós szerkesztő: **BUZZI F. GEZA.**

Társzerkesztő: **FEHÉR ZOLTÁN.**

KEMNA FORRÓGŐZEKÉI

szabadalmazott **SCHMIDT** mérnök-doktor hirneves füsteső-tulhevitőjével **Minden más** nedvesgőz-, compound- vagy compound-tulhevitett **rendszer** úgy teljesítő-képesség, mint tartósság tekintetében **messze felülmúlnak és lényegesen kevesebb szemet fogyasztanak.**

Referenciákkal, kimerítő felvilágosításokkal és költségvetésekkel szolgál:

KEMNA J. BUDAPEST, VI., Váci-körut 51. szám. Sürgőnyezim: **Kemna, Budapest.** Telefon 91—21. Telefon 91—21.

Uj és egyszer használt Zsákok, ponyvák, kölesön és eladás.

Lópochróczok kartellen kívül.

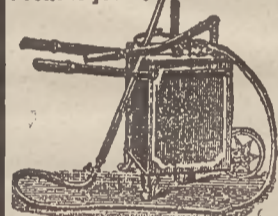
NAGEL ADOLF, Budapest, Arany János-utca 10.

Távirat: **NAGELA.**

Telefon: **35—92.**

A Heller-féle „KING“

gyorsmeszelő és fertőtlenítő gép, az ecsetmunka 20-szorosát teljesíti.

Gyártók azonkívül:

PITTORE és TRIUMPH nevű gyorsmeszelőt is.

Meszelőm szivattyui azonnal kicserélhető golyós szelepekkel vannak ellátva, tehát nincsen eldugulás nincsen piszkálás. Meszelőm ára (teljes felszereléssel és gyümölcsfák permetezésére alkalmas két- vagy háromágu szóróval) **60 koronától 320 koronáig.**

IG. HELLER BÉCS, II., Prater Schrotzbergstrasse 1. Kérjenek leírást. Képviselek kerestetnek.

Legnagyobb megtakarítás

időben, pénzben és anyagban!

A „King“ kiváló gyorsmeszelő- és fertőtlenítő-gép sokoldalú használhatósága miatt **egy mezőgazdaságban sem nélkülözhető.** A szivattyuk teljesen tömör sárgarézből készülnek, javítások majdnem teljesen kizártak. „King“ tömlővezetékkel **többet teljesít, mint 20 ember ecsettel** és mindenféle állványozást és elők munkálattal feleslegessé tesz. Ezen gép **egy nap alatt kifizetődik.**

KLISÉKET

MINDENMŰ NYOMTATVÁNYOKHOZ
SZÉP ÉS TISZTA KIVITELBEN
PONTOSAN ÉS OLCSÓN
KÉSZIT
KOBLINGER GYULA
PHOTOGINKOGRAFIAI MŰINTÉZETE
BUDAPEST
VII. CSENGERI UT. 22.
VIDÉKI MEGRENDELÉSEK IS PONTOSAN
ESZKÖZÖLTETNEK.

A mezőgazdasági kiállításon Budapesten az idén **nagy sikert értek el a CHVOJKA-féle önműködő itatók**

Prospektust s költségvetést nyujt

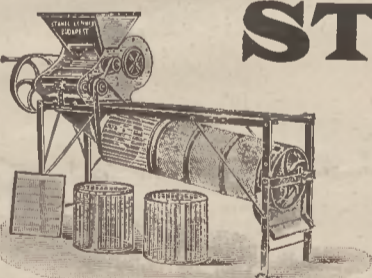
CHVOJKA F. cég
PRELOUC 102. (Csehország.)

Komoly kérdézősködésekre műszaki emberünket díjtalanul küldjük ki.

1100 magyar hold házi kezelésben lévő

vasmegyei birtok, szeszgyárral, 616 és holtfelszereléssel, kintő karban lévő **550 hold szántó, 200 hold elsőrendű kaszáló,** többi fenyőerdő, melyből 185 hold vágható, ára **480,000 korona.** Teher **200,000 korona.**

Tarnay Béla, községi jegyző, **Czinkota.**

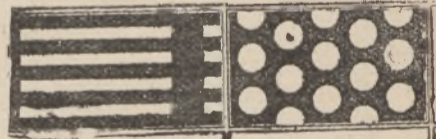

STAHEL és LENNER

Trieur- és lemezlyukasztó-gyár

BUDAPEST, VI., Angyalföld, Országbiró-u. 44—46.

Ajánljuk **TRIEURJEINKET** és **OSZTÁLYOZO GEPEINKET** gabona és hüvelyesek tisztítására és osztályozására.

TÖREKROSTÁK és mindenfajta **LEMEZROSTA** gőzeséplőgépek számára

7065—913. szám.

Gabonaszállítási hirdetés.

A máramaroszi m. kir. erdőigazgatóság magtárai részére szállítandó gabonamétek biztosítása céljából 1913. október hó 20-án d. e. 10 órakor az erdőigazgatóság hivatalos helyiségében írásbeli versenytárgyalás fog tartatni.

A tárgyaláson résztvenni óhajtok felhivatnak, hogy az egy koronás bélyeggel ellátott és 5000 (ötezer) korona készpénz, avagy állami értékpapír bányapénzzel felszerelt ir-sbeli ajánlataikat a versenytárgyalás napjának délelőtti 10 órájáig az alulirt erdőigazgatóságnál nyújtsák be.

A szállítandó gabonamennyiség a következő:

a booskói magtárba	155 q buza	185 q rozs	50 q tengeri
a rahói	180 " "	645 " "	30 " "
a körösmezői	165 " "	580 " "	90 " "
a felsővisói	245 " "	925 " "	10 " "
Összesen:	745 q buza	2815 q rozs	180 q tengeri

Szállítási határidő a búzára és a rozsról nézve 1913 évi november hó vége, a tengeri nézve 1914. évi március hó vége.

Az árlejtési- és szállítási feltételek az alulirt erdőigazgatóságnál, a bustyaházi m. kir. erdőhivatalnál, a booskói faraktárgondnokságnál, a rahói, mezőháti és visói erdőgondnokságnál, nemkülönben a nagykarolyi, debreczeni és beregszászi m. kir. pénzügyigazgatóságoknál tekinthetők meg.

Az árlejtési feltételekbe ütköző, avagy a későn érkező és az utóajánlatok figyelembe nem fognak vétetni.

M. kir. erdőigazgatóság.

Gyorsmeszelő- és fertőtlenítő gépek.

Stephan-féle „FIX“.

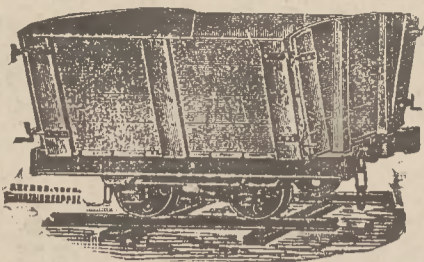

Legöregebb, legállandóbb és legjobb gép épületek meszelésére, faanyagok karbonizálására stb. Kiválóan ajánlható istállók és állatok fertőtlenítésére, ragályok leküzdésére, károkozók megsemmisítésére fákban s mindennemű terményen. Minden gazdának nélkülözhetetlen.

Eddig 17,000-nél több gép adatott el, ez a legjobb bizonyíték kitűnőségéről. **Jeles elismerések.**

Kérem ajánlatot (No. 70.) következő címtől:

ADOLPH STEPHAN'S NACHFOLGER, Scharley (Preuss. Schlesien.)

RÉPASZÁLLÍTÓ VASUTAK.

A beálló répaidényhez ajánlunk:

VÉTELRE

vagy

BÉRBE

kedvező feltételek mellett teljes mezei vasutakat.

ORENSTEIN és KOPPEL BUDAPEST

Andrássy-ut
53. szám.

FELVILÁGOSÍTÁSOK, KÖLTSÉGVETÉSEK díjmentesen.

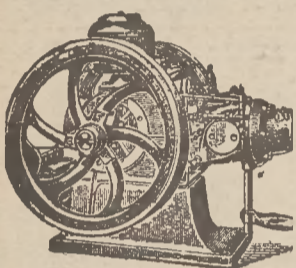
MEGJELENT KODOLÁNYI-féle 1914. évi GAZDASÁGI ZSEBNAPTÁR

teljesen átdolgozva és kibővítve, súlyra nézve könnyebb s így tényleg zsebben hordozható

54-ik ÉVFOLYAM.

Ára helyben 2 korona 80 fillér. Ajánlott postai szétküldéssel 3 korona 25 fillér. Utánvétellel küldve 3 korona 45 fillér.

Megrendelhető a „GAZDASÁGI LAPOK” kiadóhivatalában, BUDAPEST, VIII. KERÜLET, JÓZSEF-UTCZA 15. SZÁM ALATT.

A világhírű

BOLINDER

nyersolajmotorok

legújabb rendszere és azok alkatrészei kizárólag

ÁNYOS IMRE

cégnél kaphatók,

Budapest, VI., Podmaniczky-utca 17.

Telefon 12—76.

Legkisebb nyersolajszükséglet! Feltétlen jótállás!
Jutányos árak! ♦♦♦♦ Kedve z fizetési feltételek.

KÉRJEN DÍJTALAN FELVILÁGOSÍTÁST ÉS INGYEN ÁRJEGYZÉKET.

MAGYARHON ELSŐ, LEGNAGYOBB ÉS LEGJOBB HIRNEVÜ ORAÜZLETE.

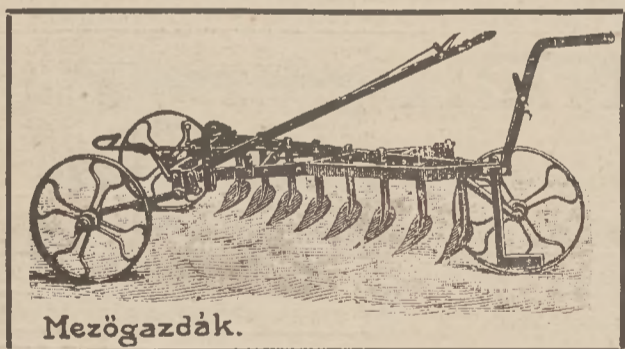
Alapítatott 1847.

Brausweller & Janos

ÓRAK, ÉKSZEREK 10-évi jótállással
RÉSZLETFIZETÉSRE

Képes árjegyzék bérmentve. Javítások pontosan eszközöltenek.

TARLÓHÁNTÁSRA

Mezőgazdák.

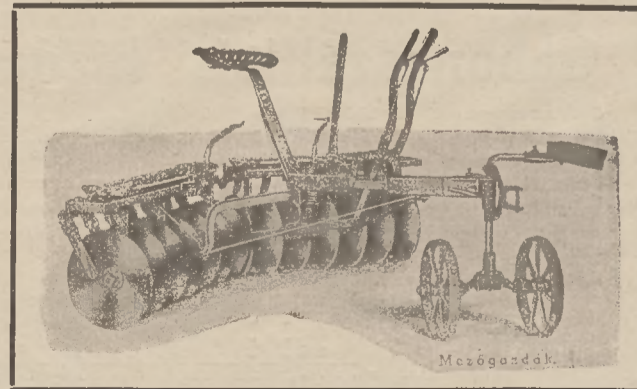
NYOLCZVASU KULTIVÁTOR.

legalkalmasabb eszközök a

NYOLCZVASU KULTIVÁTOR

és a

világhírű DEERE-féle RUGÓS TÁRCSÁSBORONA.

Mezőgazdák.

RUGÓS TÁRCSÁSBORONA.

KAPHATÓK A

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETÉNÉL

BUDAPEST, V.,
Alkotmány-u. 29. sz.